ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת אמור – מצות לקט שכחה ופאה – שנת תש"ע.

פרשת אמור – לקדש שם שמים – שנת תשע"ד.

השיעורים נכתבו

לעילוי נשמת

אורן חמו בן זהרי
שמעון ניסים בן טויה
בנימין כהן בן יעקב
רחל בת נחמה
יצחק קדוש בן מסעודה
אייל בן יעל יולנדה
משה בן בנימין
מרדכי יעקב בן אברהם אליהו
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
יצחק בן שאול
ישראל בן שמחה
שרה בת רוזה
יפה שניידל בת יצחק
אפרים יצחק בן עוזר
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס
יצחק אריה סימן טוב בן רבקה

ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון בת שרה וב"ב
תומר בן פלורנס
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

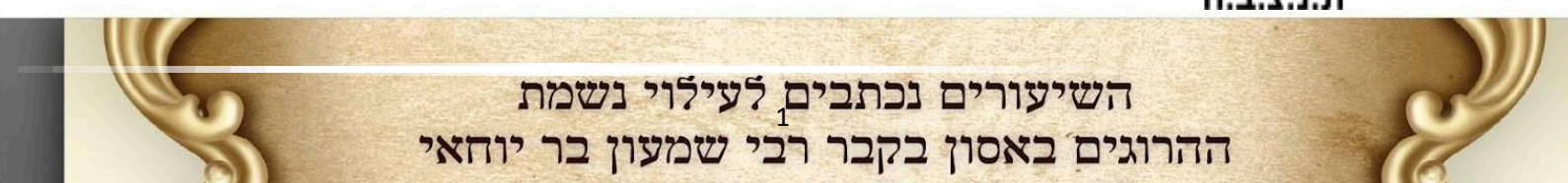
יוכלו להתקשר:

0504-170-270

כ"כ ניתן לתרום בכל מכשירי 'קהילות' בקופה
'ע"ש 'ברוך שאמר

לרפואת

ברוריה בת מלכה
וועלוועל וואלף זאב בן לאה
סיגלית בת ציפורה
איתי בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
אריה יהודה בן רחל
חנה בת שושנה
יוסף מרדכי בן תהילה שמחה
אסתר בת מסעודה
דניאל בן אסתר
אהרן בן יהודית

<u>פרשת אמור – מצות לקט שכחה ופאה – שנת תש"ע.</u>

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת אמור. הפרשה כוללת בתוכה, את ריבוי המצוות הגדול ביותר בחומש 'תורת כוהנים' – ששים ושלש מצוות[1]; עשרים וארבע 'מצוות עשה', ושלשים ותשע 'מצוות לא תעשה'.

אומרת התורה בפרשת שבוע שעבר, פרשת קדושים: **{יט, א} וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: {ב} דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.**

<u>אומר רש"י</u> - **קדושים תהיו.** הוו פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה...

מקור הדברים מדברי הגמרא במסכת ברכות:

<u>אומרת הגמרא {מסכת ברכות י, ב}</u> – **{מלכים ב ד-ט} ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא; א"ר יוסי בר' חנינא: מכאן שהאשה מכרת באורחין יותר מן האיש. קדוש הוא, מנא ידעה? רב ושמואל; חד אמר: שלא ראתה זבוב עובר על שולחנו. וחד אמר: סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו.**

מקור דברי רש"י מפסוקים בפרשת אמור; {כא, ז-ח} **אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו**... **אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם;** {שם טו} **וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ;**

כל הפסוקים האלה נוגעים לפרשת אמור, כיון שגם היא עוסקת בענייני קדושה; החל מדיני קדושה אצל כוהנים – מהם הדברים הפוסלים אותם לעבודה. לאחר מכן עוסקת התורה בעניינים הקשורים לנישואי הכהנים – עם מי מותר להם להתחתן ועם מי לא. לאחר מכן, עוסקת התורה בנושאים הקשורים לקדושת החיים – לגבי אדם המוסר נפשו על קידוש ה', שנאמר {כב, לב} **וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם.** לאחר מכן, מגיע שלב נוסף של קדושה – קדושת המועדות.

---

[1] **ברוך שאמר**: למרות שאם תפתחו מדרש בפרשת שבוע שעבר, תמצאו שהמדרש אומר שבפרשת קדושים ישנם ששים מצוות, ולדעה אחרת שבעים מצוות; אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה כד, אות ה} – **רַבִּי יוּדָן בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אָמַר, שָׁלֹשׁ פָּרָשִׁיּוֹת הִכְתִּיב לָנוּ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ בַּתּוֹרָה, וְכָל אַחַת וְאַחַת מֵהֶן יֵשׁ בָּהּ מִשִּׁשִּׁים שִׁשִּׁים מִצְוֹות, וְאֵלּוּ הֵן: פָּרָשַׁת פְּסָחִים, וּפָרָשַׁת נְזִיקִין, וּפָרָשַׁת קְדוֹשִׁים. רַבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רַבִּי שִׁילָא דִּכְפַר תַּמְרְתָּא אָמַר, מִשִּׁבְעִים שִׁבְעִים. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּמָא וְלָא פְלִיגִי, מַאן דְּעָבַד פָּרָשַׁת פְּסָחִים שִׁבְעִים, כְּלַל עִמָּהּ פָּרָשַׁת תְּפִלִּין. מַאן דְּעָבַד פָּרָשַׁת נְזִיקִין שִׁבְעִים, כְּלַל עִמָּהּ פָּרָשַׁת שְׁמִטָּה. וּמַאן דְּעָבַד פָּרָשַׁת קְדוֹשִׁים שִׁבְעִים, כְּלַל עִמָּהּ פָּרָשַׁת עֲרָיוֹת.**

<u>הייתי רוצה לעסוק היום ב'פרשת המועדות' – לא באופן ישיר, אלא בפס' אחד שמופיע בתוך הפרשה. אבל קודם לכן, נצטרך להקדים הקדמה</u>:

<u>אומרת הגמרא {מסכת מגילה ל, ב}</u> – איזו פרשה קוראים בחג הפסח? **בפסח קורין בפרשת מועדות של תורת כהנים**[2].

פותחת התורה תחילה במצות השבת: {כג, א} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:** {ב} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי:** {ג} **שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִוא לַה' בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם**; מכאן ואילך מצוה התורה על מצות הפסח – {ה} **בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם פֶּסַח לַה':** {ו} **וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת לה' שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ:** {ז} **בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:** {ח} **וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַה' שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ;**

לאחר הפסח, מדברת התורה על מצות קרבן העומר שהיה נעשה בט"ז לחודש ניסן; לקרבן העומר היו מביאים ג' סאים של שעורים מן התבואה החדשה, ומהם היו מוציאים עישרון אחד; היו מנפים את זה בשלוש עשרה נפה ומקריבים מהכל רק עישרון אחד כדין כל מנחות – היו מוסיפים על זה לוג שמן, נותנים עליה קומץ לבונה והכהן היה מניף אותה כדין כל שאר המנחות. דבר נוסף, קרבן העומר שהיה מוקרב ב'קול רעש גדול', היה מתיר לאכול מן התבואה החדשה {שלפני שהיו מקריבים את קרבן העומר, היה אסור לאכל מן התבואה החדשה – לא שעורים, לא חיטים; כל מיני הדגן שגדלו במהלך החורף והיה אפשרי לקצור אותם בפסח}, שנאמר {כג, יד} **וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם.**

מהיום הזה, מתחילים לספור חמישים יום – {שם טו} **וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה:** {טז} **עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'.**

לחג השבועות אין תאריך – הוא יכל לחול בה' בסיון, הוא יכל לחול בו' בסיון והוא יכל לחול גם בז' בסיון; תלוי אם איר וסיון

---

[2] חז"ל מכנים את פרשת אמור, בשם "**פרשת המועדות שבתורת כהנים**"; יש 'פרשת המועדות' שנמצאת בחומש 'הפקודים' – חומש במדבר; פסוקים מפרשת פינחס. וישנם פסוקים מפרשת השבוע שלנו – 'פרשת המועדות' שבחומש תורת כהנים – פרשת אמור.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שניהם חסרים, או אחד חסר ואחד מלא – ולכן לא נאמר בו תאריך; "תספרו חמישים יום – אז תגיעו לחג השבועות".

בחג השבועות מביאים קרבן, הנקרא 'קרבן שתי הלחם'; הוא מובא ג"כ מן התבואה החדשה ואיתו מובאים עוד כמה וכמה קרבנות יחד – {שם יח} **שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנָיִם**; הקרבן הזה היה מתיר להביא לבית המקדש, מן התבואה החדשה למנחות[3].

אומרים חז"ל {מסכת ראש השנה טז, א} – **אמר הקב"ה: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא. אמר הקב"ה: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן.**

מיד לאחר שמדברת התורה על חג הפסח וקרבן העומר, חג השבועות וקרבן שתי הלחם – עוברים לחג הבא – ראש השנה; מסיון ועד תשרי, אין לנו חגים.

אומרת התורה: {כג, כג} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:** {כד} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ.**

בחודש תשרי, יש לנו ארבעה מועדים – ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות ושמיני עצרת.

בין חג השבועות לראש השנה, נכנס פסוק שאין כאן מקומו – {כג, כב} **וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.**

<u>נשאלת השאלה</u> – מה הפסוק הזה 'מחפש' פה ?! מה קשורה מצות לקט שכחה ופאה, לפני ראש השנה?!

בשבת שעברה, פרשת קדושים, כבר קראנו על מצות 'לקט שכחה ופאה'; אומרת התורה {יט, ט} **וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט:** {י} **וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.**

אם קראנו על זה כבר בפרשת קדושים, למה חוזרת על זה התורה פעם נוספת כאן ?

<u>רש"י חש בדבר ומיד אומר</u> – **ובקצרכם.** חזר ושנה, לעבור עליהם בשני לאוין.

יפה מאוד. אבל למה זה צריך לבוא באמצע פרשת המועדות; זה יכל לבוא, או לפני או אחרי פרשת המועדות? על זה לא עונה רש"י.

<u>לפני שניגש לעסוק במצות 'לקט שכחה ופאה', הייתי רוצה להקדים הקדמה</u>:

הקב"ה משבח את כנסת ישראל, בזכות אותה מצוה של 'לקט שכחה ופאה':

<u>אומרים חז"ל {שיר השירים רבה, א, ז}</u> - **מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ. מַה יָּפִית בְּמִצְוֹת הַבַּיִת, בְּחִלּוּק תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת, וּמַה נָּעַמְתְּ בְּמִצְוֹת הַשָּׂדֶה, בְּלֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה, וּמַעֲשֵׂר עָנִי, וְהַהֶפְקֵר.**

באים חז"ל, ומזהירים את אותם האנשים שלא מקיימים את המצוה הזאת:

<u>אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה ה, אות ב}</u> – **{משלי כב, כב}: אַל תִּגְזָל דָּל כִּי דַל הוּא וגו', אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ בַּמֶּה הַכָּתוּב מְדַבֵּר אִם הוּא דַל, מַהוּ גוֹזֵל לוֹ** מה כבר יש לגזול ממנו?! **אֶלָּא לֹא דִבֶּר אֶלָּא בְּמַתְּנוֹת עֲנִיִּים שֶׁהוּא חַיָּב לִתֵּן לָהֶם מִן הַתּוֹרָה לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה וּמַעֲשַׂר עָנִי, וְהִזְהִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יִגְזֹל אָדָם מֵהֶם מַתָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לִתֵּן לָהֶם, כִּי דַל הוּא, דַּי לוֹ עֲנִיּוּתוֹ, לֹא דַּיּוֹ לֶעָשִׁיר שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּרֶוַח וְעָנִי בְצַעַר, אֶלָּא אַף גּוֹזֵל מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁנָּתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.**

<u>אומרים חז"ל {אבות דרבי נתן, פל"ח, מ"ב}</u> – **דבר בא לעולם בעון לקט שכחה ופאה ומעשר עני: מעשה באשה אחת שהיתה יושבת בשכונת של בעל השדה ויצאו שני בניה ללקט ולא הניחן בעל השדה. אמן היתה אומרת: מתי יבואו בני מן השדה שמא אמצא בידם כלום לאכול והם היו אומרים: מתי נלך אל אמנו שמא נמצא בידה כלום לאכול. היא לא מצאה בידם כלום והם לא מצאו בידה כלום לאכול, והניחו ראשיהם בין ברכי אמם ומתו שלשתן ביום אחד. אמר להן הקב"ה: אין אתם גובין מהן אלא נפשות. חייכם אף אני אגבה מכם נפשותיכם. וכן הוא אומר: אל תגזל דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער, כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש.**

<u>אומר הספר **דמשק אליעזר**</u> – "**אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער, כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש**" {משלי כב, כב –כג}; "לא דיבר הכתוב אלא במתנות עניים" {במ"ר ה, ב}. בפשטות ידוע, כי 'דל' הוא זהו שהוא כחוש וחולה מחמת עניו, לשון "מדוע אתה ככה דל בן המלך" {שמואל ב' יג, ד} ע"ש. וזה שאמר המדרש: די לו עניו, והוא גם כן חולה וכחוש והעשיר בריוח בבריאות, והעני גם בצער, ואתה גוזל לו, אם כן אתה מחסר לו מבריאותו מהנפש, על כן "וקבע... נפש".

---

[3] **ברוך שאמר**: עצם זה שהביאו את קרבן העומר בט"ז לחודש ניסן, לא התיר עדיין להביא מן התבואה החדשה למנחות בבית המקדש, אלא התיר רק לאכילה את מיני הדגן. מה שהתיר להביא את התבואה החדשה לבית המקדש, היה קרבן שתי הלחם בעצרת.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

וזה שהוא 'דל' וכחוש בוודאי לא ילך לדין עם העשיר. ורק ה'עני', היינו מי שנולד בעניותו ומורגל בזה ואינו כחוש, וילך עם העשיר לדין. "אל תדכא עני בשער" – בבית דין, דהיינו שהבית דין יאמרו דהמתנות הוי ממון שאין לו תובעים, דיכול לומר: לאחר אני רוצה ליתן המעשרות, ואם כן שום אחד לא יוכל לדון עמו. אפילו אם יעשו כל העניים מורשה לאחד, יאמר: לעניים אחרים מעיר אחרת אתן. אם כן אומר הקב"ה: אני אהיה המורשה והטוען בעדים, וזהו שאמר {משלי שם, כג} "**כי ה' יריב ריבם**".

בא ה**כלי יקר** ושואל מס' שאלות;

למה פרשת 'לקט שכחה ופאה', נכנסה כאן באמצע – בין חג השבועות לראש השנה ? ועוד, אם אומר רש"י שהיא נכנסה באמצע כדי להרבות בלאוים, אז למה רק מצות 'לקט שכחה ופאה' ולא נכנסה מצוה נוספת של פרט ועוללות כמו בפרשת קדושים ?

<u>אומרת המשנה {אבות ו, יא}</u> - **רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מב) ה' חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר**.

יש תנא אחד שתמיד גורם חיוך לאנשים - **רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא**; ויש תנא אחד, שמכניס את כולם ללחץ - **עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל**. ☺

שאל פעם ילד, את הגאון **ר' שלמה זלמן אוירבך**, אם רצה הקב"ה לזכות את ישראל, אז למה "**הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת**" – שיצמצם??? אם לגוים הוא נתן 7 מצוות, שייתן לנו 14 ... 20... 30 – שיצמצם!

אמר לו **ר' שלמה זלמן אוירבך**, משל למה הדבר דומה? לאבא שרצה לתת לילדים שלו סוכריות טופי; הוא היה נותן להם בכל מקרה, אבל כדי לזכות אותם במצוות, הוא ציוה עליהם לעשות כל מיני פעולות; "מויש'י תביא לי את הסידור – קח טופי".."מויש'י, תחזיר את הסידור – קח טופי".

בוא ותראה עד כמה הקב"ה אוהב אותנו. הקב"ה יודע שאנחנו לא יוצאים עירומים, ולכן הוא אומר לנו "אם אתם בין כה מתלבשים, אז בוא ואגיד לכם איך להתלבש – אם תתלבשו כמו שאני אומר, אתן לכם מתנות!; אני אגיד לך איך לגרוב גרביים, איך לנעול נעליים וגם איך לשרוך שרוכים – אם תתנהג לפי מה שאני אומר לך, ממילא תקבל שכר על כל דבר ודבר!", לכן אומר התנא – "**רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת**" – הקב"ה רוצה לשלם לנו, ולכן הוא נתן לנו עוד מצוות!

<u>אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה יז, אות ה'}</u> - **זֶרַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת הַמִּצְוֹת לְהַנְחִילָם לְיִשְׂרָאֵל לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא הִנִּיחַ דָּבָר בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא נָתַן בּוֹ מִצְוָה לְיִשְׂרָאֵל, יָצָא לַחֲרֹשׁ (דברים כב, י): לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר. לִזְרֹעַ (דברים כב, ט): לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ. לִקְצֹר (דברים כד, יט): כִּי תִקְצֹר קְצִירְךָ. לָשׁ (במדבר טו, כ): רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם חַלָּה. שָׁחַט (דברים יח, ג): וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרֹעַ וְהַלְּחָיַיִם. קַן צִפּוֹר. שְׁלוּחַ הַקֵּן. בְּחַיָּה וּבְעוֹפוֹת (ויקרא יז, יג): וְשָׁחַט אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר. נָטַע (ויקרא יט, כג): וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ. קָבַר מֵת (דברים יד, א): לֹא תִתְגֹּדְדוּ. מְגַלֵּחַ שֵׂעָר (ויקרא יט, כז): לֹא תַקִּפוּ. בָּנָה בַּיִת (דברים כב, ח): וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה, (דברים ו, ט): וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת. נִתְכַּסָּה בְּטַלִּית: וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת.**

אם ככה, בכל פעולה שציווה אותנו הקב"ה לעשות, נתן לנו איתה מצוה – אין פעולה ללא מצוה!

<u>אומר ה**כלי יקר**</u>[4] – יכל האדם להגיד: "אם זו כל המטרה, שבכל פעולה תהיה לי מצוה; אם לקחו מהשדה שלי עומר להקרבת קרבן העומר, או אם לקחו מהשדה שלי חיטים בשביל קרבן שתי הלחם – אם ככה, בשדה שלי כבר נעשו מצוות – אם ככה, אין צורך במצות 'לקט שכחה ופאה'!"; אומר הקב"ה "לא! גם אם לקחו מהשדה שלך שעורים לקרבן העומר וחיטים לקרבן שתי הלחם, עדיין אתה צריך לתת גם לקט שכחה ופאה!"; לכן אין ציווי של פרט ועוללות, כי אין את הציווי עליהם – לא בפסח ולא בשבועות. ולכן התורה חוזרת רק על מצות 'לקט שכחה ופאה', כי הן המצוות שיכולות לבוא בשדה!

<u>בא הספר **אזנים לתורה** ואומר</u> – **לעני ולגר תעזב אתם**. נסמכה פ' זו לפ' ימים הנוראים ימי הדין והרחמים. לרמז, שהמרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים וע"י צדקה וחסד אפשר לזכות בימי הדין. ומכאן סעד למנהג ישראל תורה הוא להרבות בצדקה בימי החסד והרחמים.

<u>מספרת הגמרא סיפור{מסכת ברכות יח, ב}</u>– **מעשה בחסיד אחד שנתן דינר לעני בערב ראש השנה בשני בצורת והקניטתו אשתו**...

כשחז"ל אומרים 'שנת בצורת', פירוש הדבר שאין מה לאכל ואין מה לשתות! דופק עני על דלתו של החסיד, ערב ראש השנה, שעה ארבע אחר הצהריים - "סליחה, אפשר לקבל משהו לאכל?"

---

[4] לשון ה**כלי יקר**: וסד"א ששדה זו שכיון שקוצרין ממנו העומר וכבר נעשה בה מצוה אחת שוב אינו חייב למיעבד בה מצוה אחריתי, תלמוד לומר לא תכלה פאת שדך. לומר לך שמכל מקום מצוה זו אינה פוטרת אותך מן לקט שכחה ופאה, ובזה מיושב מה שלא הזכיר פרט כרמך לפי שאין קציר העומר שייך בכרם ומהיכא תיתי לפוטרו. וראיה גדולה לדברינו מה שמסיק בילקוט (אמור כג.י) בשם תו"כ אף משהביאה שליש מתחיל וקוצר ופטור מלקט שכחה ופאה כו' וסד"א שכל השדה פטורה קמ"ל.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

"אדוני היקר, אם היה לי - תאמין לי הייתי נותן לך. יש לי בדיוק מה שאני צריך למשפחה – 4 תמרים, 4 רוביא, 4 סילקא, 4 גרעינים של רימונים - הכל בארבע, אין לי שום דבר ספייר".

"אז תן לי לפחות כסף - אלך לקנות!"

"תאמין לי אם היה לי כסף, הייתי קונה 5 רוביא!"

"מה, אין לך בכלל כסף?!"

"תאמין לי, את כל מה שהיה לי תרמתי לקופת העיר – השארתי לי דינר אחד בתוך סליק שיהיה לי לשעת חירום – מה שנקרא 'שבור בשעת הצורך" ☺

"תעשה טובה, תן לי את הדינר הזה לראש השנה – גם ככה אתה לא הולך לתקוע איתו בשופר!"

טוב ... בסדר שכנעת אותי" – התמלא רחמים החסיד על אותו עני - עלה למעלה, פתח את הסליק והוציא את הדינר - "בבקשה – 'תכלה שנה וקללותיה' – ברכה והצלחה" – וסוגר את הדלת.

הרבנית פותחת את דלת חדר השינה - "דוד, מי זה היה???"

"מה 'מי זה' ?! מה את חושבת, הביאו פרחים ?! בא עני לבקש צדקה! "

"נו, ומה נתת לו???"

"מה יכולתי לתת לו?! "

"מה נתת לו??? הרי שמעתי שהתנהל דיון ביניכם רבע שעה - הרי נתת לו משהו! להגיד 'אין' לוקח בדיוק 20 שניות"

"מה כבר נתתי לו ?! נתתי לו ... את הדינר האחרון מהסליק"

"מה???"

"כן - מה קרה?! הרי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, מה את דואגת???"

"אז למה לא אמרת את זה לעני??? " ☺

חוזר החסיד הביתה לאחר תפילת ערבית ... עושים קידוש ... אוכלים את הסימנים – 'שנהיה לראש ולא לזנב' ... 'תגזור עלינו גזירות טובות' ... 'יכרתו שונאינו' ... הכל בסדר גמור. אבל האווירה בבית מתוחה מאוד ולא נעימה בכלל – היא עצבנית עליו, הוא עצבני עליה ...

מסתיימת הסעודה, קם הבעל מהשולחן ואומר לאשתו: "טוב – שתהיה לך שנה טובה ו-מ-ת-ו-ק-ה! אני בבית לא נישאר!"

אומרת הגמרא - **והלך ולן בבית הקברות**[5], **ושמע שתי רוחות שמספרות זו לזו. אמרה חדא לחברתה: חברתי בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם. אמרה לה חברתה: איני יכולה שאני קבורה במחצלת של קנים אלא לכי את ומה שאת שומעת אמרי לי. הלכה היא ושטה ובאה ואמרה לה חברתה: חברתי מה שמעת מאחורי הפרגוד? אמרה לה: שמעתי שכל הזורע ברביעה ראשונה ברד מלקה אותו** וכל היבול שלו ילך לאבדון.

שמע החסיד את הדברים – "ברוך ה'!" – הלך לבית הכנסת להתפלל שחרית – קיבל על עצמו לשבת בבית המדרש עד חנוכה, כי הוא יודע, מי שיזרע ברביעה ראשונה ייהרס לו כל היבול. כולם באו ושאלו אותו: "אדון דוד, מה קרה לא זרעת כלום השנה ???"

"קיבלתי על עצמי לשבת וללמוד עד חנוכה !"

אומרת הגמרא – **הלך הוא** לאחר חנוכה **וזרע ברביעה שניה - של כל העולם כולו לקה שלו לא לקה**...

באו כולם לחסיד – "אשריך שנשארת ללמוד – שנה הבאה אנחנו איתך!" ☺; הסתיים חנוכה, יצא החסיד עם השק של החיטה – חורש, מפזר את הזרעים ומחכה לגשם; לאחר יומיים, התחיל לרדת הגשם בזילוף איטי כמו אינפוזיה ☺; לאחר כמה חודשים, התבואה גדלה – ב"ה, יש לו תבואה נפלאה !; הוא קוצר את התבואה לפני הפסח, ב"ה יש לו תבואה לכל המשפחה – נעשה העשיר של השכונה!

שואל הגאון **ר' מתתיהו סולומון**, אני לא מבין, מה קרה שכל העולם לקה ורק חסיד אחד זכה ?!

פשוט מאוד, במידה שאדם מודד, מודדים לו; אם החסיד הזה נתן את הדינר **האחרון** שהיה לו בבית, ולא מדובר באחד עשיר שתוך שעה מצמיח אותו בחזרה, אומר הקב"ה: "יש לי מנה אחת של גשם לתת" - למי אני נותן?! לאדם שנתן את המנה האחרונה שהיתה לו בבית - "לו אני נותן את המנה האחרונה של הגשם!", כי במידה שאדם נוהג עם אחרים, כך נוהג איתו הקב"ה!

אם ככה, מצות 'לקט שכחה ופאה' באה דוקא לפני ראש השנה, בדיוק כמו אותו חסיד, ששמע בבית הקברות מה יקבל כל אחד ומתי, לומר לך – תן 'לקט שכחה ופאה' ביד נדיבה, ובראש השנה תזכה – כי בראש השנה, מודד הקב"ה ג"כ במידה כנגד מידה.

אם אלה הדברים, בואו ניגש לנדבך נוסף:

---

[5] **ברוך שאמר**: איפה כבר יש לישון בבית הקברות ? רק על המדף של הטהרה ☺ – לקח שקית של תכריכים, אמר ברכת 'המפיל' והתכונן לשינה ...

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בא ה**שפת אמת**, וכך מביא גם הגאון **ר' חיים קנייבסקי**, ואומר שפרשת 'לקט שכחה ופאה' נסמכה לחג השבועות ולא לראש השנה:

כותב ה**שפת אמת** {ליקוטים, אמור} – ובעבור כי אמרו חז"ל {תענית ט ע"א} ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, אפשר לרמוז, דלכך כתבה התורה אחר פסח ושבועות מצות לקט פאה, לרמוז על מעשה רות שנתקרבה על ידי לקט, דקציר שעורין וחטים מפסח עד עצרת. ולעני, רומז על דוד המלך ע"ה שקרא עצמו עני, ולגר זו רות, על ידי מצות לקט נולד המשיח כנ"ל, שוב מצאתי ב**רוקח**[6], שלכך קורין רות בשבועות.

בא הגאון **ר' חיים קנייבסקי** {**טעמא דקרא**} ומוסיף על דבריו – **ובקצרכם וגו'**. ועי' בתו"כ למה כתובה פרשה זו כאן שכבר כתובה בפרשת קדושים. ואפשר לומר עוד שרמזה כאן התורה למעשה רות שהיתה גיורת ולקטה הלקט, לכן כתיב "לעני ולגר". והיא באה בתחילת קציר שעורים (ואמרו במדרש שזה קציר העומר) ולכן סמכו כאן לקציר העומר, "**ולגר**" עם האות שלפניה ושלאחריה אותיות **'לגיורת'**, ויש כאן עוד רמזים לזה "ולגר תעזב, 'תעזב' אותיות **בעז** והת' עם ראש וסוף תיבת "**ולגר**" אותיות **'רות'**, "**לעני ולגר תעזב אתם**" בגימטריא **'זו נעמי ורות המואביה כלתה'** [=1319].

חג השבועות, הוא היום שבו נולד וגם נפטר דוד המלך. בזכות מה נולד דוד המלך?! בזכות מצות 'לקט שכחה ופאה' – בזכות זה, שהשאיר בועז שיבולים בשדה, באה רות וליקטה אותם; שם הכיר אותה בועז ונשא אותה לאישה – **{רות ד, כא} וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד:{כב} וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד**; אם ככה יוצא, שכל בואו של דוד המלך לעולם, היה בזכות מצות 'לקט שכחה ופאה'; אומר הקב"ה: "אסמיך את מצות 'לקט שכחה ופאה' לחג השבועות – להזכיר לך, שחג השבועות מתקרב!"

הגיע לידי ספר בשם **יגל יעקב**. שם בפרשת אמור, מצאתי מרגלית ששווה מיליארד דולר! פשוט גאונות של יהודי!

נשאלת השאלה – למה נכנסה מצות 'לקט שכחה ופאה' בין חג השבועות לראש השנה ?

אומר רש"י - אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וחג מכאן, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו.

מי שנתן מיליון דולר לקופת העיר – לא נחשב לו כאילו בנה בית המקדש והקריב קרבנות בתוכו; הוא השאיר בפינת השדה שלו פאה עם כמה שיבולים וגם שכח עומרים בשדה – נחשב לו כאילו בנה בית המקדש והקריב קרבנות בתוכו – לא פחות ולא יותר!

אומר הספר **יגל יעקב** – ויש לדקדק, דבשלמא אם הי' הקושי' למה סמכו הכתוב לרגלים, היה התירוץ נכון. אבל ר' אבדימי מאריך בלשון קושייתו למה נתנו באמצע הרגלים פסח ועצרת מכאן ור"ה ויו"כ מכאן, ומשמע דזהו עיקר קושייתו, וע"ז אינו מתרץ כלום, דלפי התירוץ שהוא חשוב כאילו בנה ביהמ"ק והקריב קרבנות, הי' סגי לסמכו לרגלים מלפניהם או מלאחריהם, ועוד יש להבין מ"ט דווקא מצוה זו יש לה חשיבות כאילו בנה ביהמ"ק; ולא מצוה אחרת כגון מצות הצדקה ?

דבר נוסף;

ביום רביעי חגגנו 'פסח שני'. חשבנו שנזכה לחגוג את זה עם כל הדינים, אבל לצערנו לא זכינו; דבר אחד כן 'זכינו' – שלא אמרנו תחנון ☺

בליל הסדר, לפני שאוכלים את המצה, אומרים בהתרגשות גדולה את ברכת 'גאל ישראל':

"**בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ לַלַּיְלָה הַזֶּה לֶאֱכָל בּוֹ מַצָּה וּמָרוֹר. כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירֶךָ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ** ...";

שואל הספר **יגל יעקב** – מלת **'אחרים'** מוקשה הוא וגם מיותרת, ומה היה חסר באם היה אומר "למועדים ולרגלים הבאים לקראתנו" כו' ?

כשיגיע משיח צדקנו בקרוב, נקבל ארבעה מועדים חדשים – י"ז בתמוז, תשעה באב, ג' בתשרי ועשרה בטבת, כך אומר הנביא זכריה **{ח, יט} כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמֹעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ**.

אם כן, בין חג השבועות לראש השנה, עתידים להיכנס שני חגים חדשים – י"ז בתמוז ותשעה באב.

אותם חגים אלה, רצה הקב"ה מלכתחילה שאלה יהיה חגים. רק איבדנו אותם בגלל חטא העגל וחטא המרגלים – כך אומר המדרש:

---

[6] "מנהג לקרות מגילת רות בעצרת קודם קריאת התורה לפי שכתוב בפרשת אמור אל הכהנים בענין המועדים, בפרשת שבועות כתיב 'ובקוצרכם את קציר ארצכם לעני ולגר תעזוב אותם ..." {רוקח הלכות שבועות, סימן רצ"ו}.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר המדרש {ילקוט שמעוני, פרשת פינחס, רמז תשפ"ב} - **אמר רבי לוי: בכל חדש וחדש שבקיץ בקש הקב"ה ליתן לישראל מועד, בניסן נתן להם פסח. באייר נתן להם פסח קטן. בסיון נתן עצרת. בתמוז היה בדעתו ליתן להם מועד גדול ועשו העגל ובטל תמוז ואב ואלול, ובא תשרי ופרע להם ראש השנה ויום הכפורים והחג** [סוכות], **א"ל הקב"ה: לאחרים הוא פורע ושלו אינו נוטל** ומה אתן לתשרי?! **תן לו יומו** את חג העצרת! **ביום השמיני עצרת תהיה לכם. זה שאמר הכתוב {קהלת יא, ב} תן חלק לשבעה וגם לשמונה**.

כתוב במפרשי המדרש; י"ז בתמוז היה צריך להיות ראש השנה כי בו ניתנו לוחות ראשונות; אם עם ישראל לא היה חוטא בעגל, היינו חוגגים בי"ז בתמוז נתינת לוחות ראשונות!

יום הכיפורים, היה אמור להיות תשעה באב; הראיה, שלמרות שתשעה באב הוא צום מדרבנן, נוהגים בו את כל חומרות יום הכיפורים – מתחילים להתענות מהערב, ונוהגים בו את אותם חמשה עינויים שישנם ביום הכיפורים.

חג הסוכות היה אמור להיות באלול, ובתשרי היה לנו את שמחת תורה – שמיני עצרת. אבל כיוון שעשו את העגל, לקח הקב"ה את כל המועדים שתוכננו לחודשי תמוז אב ואלול, והעביר את כולם לתשרי!

אם ככה, כשיושבים בליל הסדר ומבקשים מהקב"ה " **כִּי ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם**" – מתי ?! בלילה הזה! - שהרי באותו הלילה שיוצא ליל הסדר, יוצא גם תשעה באב וי"ז בתמוז![7]

אומר הספר **יגל יעקב** – וזהו הכוונה שאנו מבקשין "**כִּי ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים**", הכוונה על י"ז בתמוז ותשעה באב שחלין ג"כ באותו זמן של ליל פסח, וכשיבנה ביהמ"ק יתהפכו למועדים טובים.

אם ככה, אנו אמורים לקבל שני מועדים חדשים; בא הקב"ה, ונותן לנו מצות 'לקט שכחה ופאה' בין שבועות לראש השנה – למה ?

בואו תראו, איזה רעיון נפלא:

אומרת הגמרא {מסכת פסחים פח, א} – **ואמר ר' אלעזר**: **מאי דכתיב** מהי כוונת הכתוב **{ישעיה ב-ג} והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וגו'**? **אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק**?! מדוע מייחס הכתוב את בית המקדש כבית ה' רק מצד היותו קרוי אלוקי יעקב, ולא גם מצד היותו קרוי אלקי אברהם ויצחק? **אלא**, לעתיד לבוא **לא** יתייחסו העמים לבית המקדש **כאברהם שכתוב בו** בנוגע למקדש "**הר**", **שנאמר {בראשית כב-יד} אשר יאמר היום בהר ה' יראה. ולא כיצחק שכתוב בו** בנוגע למקדש "**שדה**", **שנאמר {בראשית כד-סג} ויצא יצחק לשוח בשדה. אלא כיעקב שקראו "בית"**, **שנאמר {בראשית כח-יט} ויקרא את שם המקום ההוא בית אל.**

כותב בעל **צרור המור** {פרשת ויצא} – **{בראשית כח, יז} אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם**. וזה שאמרו חכמים ז"ל: אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה, יעקב קראו בית וכו', לפי שהוא היה בעל הבית [הכוונה ליעקב אבינו] ולכן נגלה אליו קדושתו ומעלתו, ורמז שאברהם קראו הר וכו', להורות לנו כי שלשה בתי מקדש יהיו לישראל כנגד שלשה אבות, והשנים עתידים ליחרב והשלישי לא יהיה חרב, אלא יהיה קיים לעולם[8]. כנגד הבית הראשון שעתיד ליחרב, אמר: אברהם קראו הר, שנאמר 'בהר ה' יראה' וזהו הר חרב ושומם באומרם ז"ל במדרש תהלים: **קוֹלִי אֶל ה' אֶקְרָא** – כשבית המקדש קיים. ומנין שכשהוא חרב שעונה אותנו ? שנאמר **וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה**. וכנגד הבית השני שעתיד ליחרב, אמר: יצחק קראו שדה, שנאמר **{כד, סג} וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה** שהוא לשון בור. ולכן אמר הנביא **{מיכה ג, יב} צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ**. וכנגד הבית השלישי שאינו חרב לעולם אמר: יעקב קראו בית, שנאמר **{כח, כב} יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים**, שפירושו יהיה מכח ההכרח בית אלהים לעולם, שזהו כנגד הבית הג' אשר עליה אמר **{חגי ב, ט} גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן.**

מבית ראשון, אין לנו שום זכר. אבל מבית שני יש לנו – הכותל המערבי; ולמה השאירו הקב"ה?

אומר ה**מגלה עמוקות** – כי הוא נקרא 'שדה'; היות והקב"ה ציוה להשאיר פאה בשדה, אז לכן בְּ – "**צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ**" הוא השאיר 'פאה' – את הכותל המערבי!

אם כן, שאלנו – למה נכנסה מצות 'לקט שכחה ופאה' דוקא כאן – בין ראש השנה לשבועות ?!

מסיים הספר **יגל יעקב** ואומר – על כן פירש "לא תכלה פאת שדך בקצרך", ירמוז על הנחת כותל המערבי כמובא במגלה עמוקות, וגם ירמוז על אלף הששי שהוא בחינת יסוד המכונה **'פאת שדך'**, שלא יכלה ח"ו כל אלף הזה בלי גאולה, "**ולקט קצירך**" רומז לקיבוץ נצוצי"ק ופרי מעשים הטובים, זהו אין בידינו לעשותו רק ע"י משיח ושכינה הקדושה הרמוזים בשם **'עני וגר'** כנודע, תעזוב אותם, שעכ"פ צריכין אנחנו לסייע להם מלשון "**עזוב תעזוב**", ומעתה מובן מאוד סדר

---

[7] כך כתבו הקדמונים וסימנם אתב"ש; א' דפסח – תשעה באב. ב' דפסח – שבועות. וכו'.

[8] **ברוך שאמר**: הדברים מובנים היטב, עפ"י דברי הגמרא {מסכת תענית ה, ב} - **א"ר יוחנן**: **יעקב אבינו לא מת** – אם הוא לא מת, לכן בית המקדש השלישי שהוא כנגדו, לא יחרב לעולם !

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הפסוקים וקושיית ר' אבדימי, פסח ועצרת שהם בחודש ניסן אייר סיון, והי' ראוי להיות בתמוז ואב מועדים טובים בבנין בית המקדש, ע"כ נתן במקומם מצות פאה המסוגלת לזה כנ"ל, כאילו בנה בית המקדש!

אם ככה יוצא, בזכות שמירת מצות 'לקט שכחה ופאה', נזכה בע"ה ב"ב לגאולה השלימה וממילא לשני המועדים החדשים!

עד כאן, המרגלית של המיליון דולר ☺

<u>ישנו עוד חז"ל אחד, שעליו הייתי רוצה לעמוד</u>:

מצות 'לקט שכחה ופאה', נכנסת בין ראש השנה לחג השבועות; ה**אזנים לתורה** קושר את הענין לראש השנה; ה**רוקח**, ה**שפת אמת** והרה"ג **ר' חיים קנייבסקי**, קושרים את הענין לחג השבועות ולדוד המלך; הספר **יגל יעקב** קושר את הענין לי"ז בתמוז ולתשעה באב.

כדי להבין מה מונח בענין, נצטרך להציב כמה שאלות:

התורה – כולה רחמים – כל מטרתה רק להיטיב !

<u>נשאלת השאלה</u> – איך יכולה להיות מצוה, שאדם מבקש ממך עזרה, ומנגד, אומר לך הקב"ה: "אני לא מרשה לך לעזור לו!"?

אני לא מדבר על מצות **{שמות כג, ה} עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ** – שהחמור יושב בצד והוא אומר לך "אני לא עובד – אתה תעבוד". אני מדבר על בן אדם שיש לו 'לומבגו' {כאבי גב}, ומבקש ממך: "תעשה טובה, אתה מוכן לעזור לי?"

"אני מוכן, אבל הקב"ה לא מרשה לי לעזור לך..." – האם יש מצוה כזאת ???

נאמר בתורה **{שמות כג, ה} כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ**; יהודי נפל. החמור שלו קרס – אומרת לך התורה: 'תעזור לו! אבל בתנאי שהוא עוזר ולא יושב מן הצד ומסתכל עליך'.

באה התורה, כאן בפרשה שלנו, ואומרת: **{כג, כב} וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם**.

<u>אומר רש"י</u> – **תעזב.** הנח לפניהם, והם ילקטו ואין לך לסייע לאחד מהם.

בא העני לבעל השדה ואומר לו: "סליחה אדוני, קשה לי להתכופף ... אולי אתה מוכן לקצור לי את הפאה?" – אומר הקב"ה לבעל השדה: "אל תתכופף! תן לו שיצלצל ל'עזר מציון' שיבואו לעזור לו" ☺ - אל תעזור לו!!! אל תסתובב באזור, שיש בו לקט שכחה ופאה!!! – שמעתם פעם דבר כזה ?!

יהודי מבקש עזרה: "בבקשה אדוני, אני לא יכל להתכופף – תפוס לי הגב!!!" – "אני מתנצל. אני נורא רוצה לעזור אבל הקב"ה לא מרשה לי – מי שאמר לי, לתת לך לקט שכחה ופאה, ציוה עליי שלא להתכופף בשבילך!"

<u>נשאל השאלה</u> – איזה מין דבר זה ??? למה אסור לבעל השדה, להתכופף בשביל העני ולעזור לו לקצור את הפאה???

עד כדי כך; הגמרא במסכת שבת דנה, האם יש מושג של 'חשד' בהדלקת נרות חנוכה; מה קורה לאדם שיש לו בית המתפרש על שני רחובות; כעת נשאלת השאלה, איפה הוא אמור להדליק נרות חנוכה; אם הוא ידליק בצד א' – רק אלה שנמצאים באותו צד, יחשבו שהוא הדליק, וכך לגבי הצד השני. ולכן הוא צריך להדליק בשני המקומות;

מהענין הזה, <u>ממשיכה הגמרא ואומרת {מסכת שבת כג, א-ב}</u> – **דתניא אמר רבי שמעון**: **בשביל ארבעה דברים אמרה תורה להניח פיאה** דוקא **בסוף** קצירת **שדהו** - **מפני גזל עניים, ומפני ביטול עניים, ומפני החשד, ומשום** מצות התורה **{ויקרא יט-ט} בל תְּכַלֶּה**. מסביר ר' שמעון: **מפני גזל עניים**, היינו **שלא יראה בעל הבית שעה פנוייה** שלא נמצאים עניים בשדהו, **ויאמר לקרובו עני "הרי זו פאה**! "כדי שקרובו יטול את הכל לפני שיבואו עניים אחרים. לפיכך חייבה התורה להניח את הפאה דוקא בשעת גמר הקציר, כדי שידעו כל העניים מתי לבוא כדי לקבל את חלקם בפאה. הטעם השני: **ומפני ביטול עניים**, היינו: **שלא יהו עניים יושבין ומשמרין** שלא ייגרם להם לעניים, מתוך שאינם יודעים מתי יקצה בעל השדה את הפאה, לשבת ולהמתין זמן רב אצל השדות לשעה שיוכלו לומר "**עכשיו מניח בעל הבית פאה**", לפיכך חייבה התורה להניח פאה דוקא בגמר הקציר, כדי שיוכלו העניים לשער מראש מתי כדאי להם לבוא לשדה בשביל ליטול הפאה. הטעם השלישי: **ומפני חשד**, היינו: **שלא יהיו עוברין ושבין** הרואים בגמר הקציר שבעל השדה מכלה את הכל ואינם יודעים שהוא כבר הניח פאה לעניים, **אומרים**: **תבא מארה** (קללה) **לאדם שלא הניח פאה בשדהו**. על הטעם הרביעי לא ניתן בברייתא הסבר, ועליו מקשה הגמרא: **ומשום {ויקרא יט-ט} "בל תכלה" אטו כולהו לאו משום "בל תכלה" נינהו** וכי אין כל הטעמים הללו משום מצוות 'בל תכלה', שמשמעה שתונח הפאה דוקא בסוף הקציר? הרי כולם נאמרו רק כדי להסביר למה חייבה התורה, בפסוק זה, להניח את הפאה דוקא בגמר הקציר! מדוע, איפוא, מונה רבי שמעון את לשון הפסוק כאילו הוא טעם בפני עצמו? מתרצת הגמרא: **אמר רבא**: **מפני הרמאין** בהביאו את לשון הפסוק התכוון רבי שמעון לטעם נוסף דהיינו: שלא יוכלו הרמאים, העוברים על מצות 'בל תכלה' ומכלים את כל תבואת שדותיהם, לשקר ולטעון שכבר הניחו את הפאה מוקדם יותר.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כותב **הרמב"ם** {הלכות מתנות עניים, פ"א ה"ח} – **כָּל מַתְּנוֹת עֲנִיִּים אֵלּוּ** [לקט שכחה ופאה] **אֵין בָּהֶן טוֹבַת הֲנָיָה לַבְּעָלִים. אֶלָּא הָעֲנִיִּים בָּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן עַל כָּרְחָן שֶׁל בְּעָלִים וַאֲפִלּוּ עֲנִי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל מוֹצִיאִין אוֹתָן מִיָּדוֹ.**

יכל לבוא עני על מרצדס ולקצור – אתה לא יכל להגיד לו שום דבר. אסור לך להתערב מי בא ומי לוקח – זה לא שלך!; בשונה מתרומות ומעשרות שאתה מחליט למי לתת, כאן אין לך שום בחירה.

אומרת הגמרא {מסכת יבמות מז, א-ב} - **תנו רבנן גר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דווים דחופים סחופים ומטורפין ויסורין באין עליהם אם אומר יודע אני ואיני כדאי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו ענשן של מצות אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת חללת שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו אכלת חלב ענוש כרת חללת שבת ענוש סקילה וכשם שמודיעין אותו ענשן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישראל בזמן הזה אינם יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורענות ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו קיבל מלין אותו מיד נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה חוזרים ומלין אותו שניה נתרפא מטבילין אותו מיד ושני ת"ח עומדים על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות.**

"ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה"; אומרים לו "תשמע, יש לנו מצות לקט שכחה ופאה – תחשוב טוב, אם אתה באמת רוצה להתגייר!" – חזיר הוא לא יאכל; גבינת קוטג' עם בשר הוא גם לא יאכל; הוא צריך לאכל בשר לבד וחלב לבד, ובנוסף לבדוק את ההכשר לפני זה; אומרים לו: "תשמע, אתרוג עולה 200 דולר. תפילין 1500 דולר – להיות יהודי זה סיפור יקר! – "אין לי בעיה!"; "כן, אבל תשמע, יש לנו מצות לקט שכחה ופאה!" – אז מה קרה, כמה כבר עולה 'לקט שכחה ופאה'???; נניח שהוא משאיר דונם של פאה – כמה זה כבר עולה - 1000 דולר ?! תפילין עולה יותר!

אם ככה, למה הגוי צריך להיבהל כ"כ, כאשר מודיעים לו על מצות 'לקט שכחה ופאה' ?

אומר רש"י - **ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה.** שלא יאמרו עניים הללו הלוקטין פאת שדה גזלנים הם ועומד עליהם והורגם בדיניהם שבני נח הוזהרו על הגזל בסנהדרין (דף נו.) ואזהרתן זו היא מיתתן דלא בעו התראה לפיכך בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה דעובד כוכבים קפיד על דבר מועט ולגבי ישראל הויא מחילה.[9]

<u>הייתי רוצה להיכנס לעומק הדברים, ולנסות להבין מה כ"כ מפחיד את הגוי במצות 'לקט שכחה ופאה', שיכל למנוע ממנו את הרצון להתגייר</u>:

בא ה**באר משה מאוז'רוב**, ואומר יסוד נפלא:

<u>כותב ה**באר משה מאוז'רוב** {פרשת אמור}</u> – הבה נתבונן בפסוק שלפנינו ונראה כי יש בו כמה הדגשות על בעלות הקוצר הנראות לכאורה כייתור לשון, כי נאמר "פאת שדך" ואח"כ "בקוצרך", ושוב ו"לקט קצירך", והרי היה יכול לומר 'לא תכלה פאת השדה לקצור, ולקט הקציר לא תלקט', ולמה הדגיש כמה פעמים שהשדה והקציר הוא שלו?

זאת ועוד מצינו {ויקרא רבה פרשה כט, אות ב} על הכתוב **{ירמיה ל, יא} כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲדַחְתִּיךָ שָּׁמָּה, אֵמוֹת הָעוֹלָם שֶׁהֵן מְכַלִּין אֶת שְׁדוֹתֵיהֶן אֶעֱשֶׂה כָלָה, {ירמיה ל, יא} וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין מְכַלִּים שְׁדוֹתֵיהֶם כְּמָה דְאַתְּ אָמַר {ויקרא כג, כב} לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ, לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה**, והרי זה מופלא שבגלל שאומות העולם אינם מקיימים מצות פאה עונשם הוא בכליה?

ברם, מכל זה למדים אנו שמצות פאה מטרתה היא להוכיח שהשדה והתבואה הם של השי"ת. והיינו מסירת הבעלות לו ית'. ולפיכך מדגיש הכתוב כמה פעמים "**שדך**", "**בקצרך**", "**קצירך**" ללמדנו שעל אף היות השדה שלך, הרי שבכל זאת אינו שלך אלא של הקב"ה, והביטוי לכך הוא בזה שמשאיר פאה, וכן לקט. ואילו אומות העולם שהן מכלין את שדותיהן הרי הם מראים בכך שהבעלות היא שלהם, והם הם בעלי השדה. נמצא שאינם מכירים ומאמינים שהוא ית' אדון הכל, לפיכך עונשם הוא "כי אעשה כלה בכל הגויים".

ובזה נבין מה שאמרו {מסכת ראש השנה לב, א} על הכתוב שלפנינו, מנין שאומרים מלכויות – אני ה' אלקיכם, וכתיב: בחדש השביעי זו מלכות, ופירש"י: "דלעני ולגר תעזוב וסמיך ליה בחדש השביעי זכרון תרועה – אני ה' אלקיכם – הוא לשון אני אדון לכם", ותמוה למה דייקא למדו מכאן ענין מלכויות, ברם לדברינו הוא נפלא בס"ד, כי מהותה של מצוה זו היא קבלת עול מלכות שמים, שמבטל את כל קנינו, ומוסר

---

[9] **ברוך שאמר**: גוי נהרג על פחות משווה פרוטה – בשונה מיהודי שלא; זאת אומרת, גוי שרואה מישהו נכנס לשדה ולוקח ממנו שיבולים, יכל לשלוף אקדח ולירות בו!; אומרים לגוי – "תשמע, אתה הולך מחר להתגייר בבית דין של ר' ניסים קרליץ. ממחר לא יקראו לך יותר ג'ורג', אלא אברהם בן אברהם. אתה תשב בבית שלך מול השדה, ופתאום תראה כל מיני אנשים שלוקחים לך מהשדה שיבולים – תיזהר שלא תרסס אותם; העניים אצלנו באים לקחת שיבולים מהשדה!"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הכל לו ית', בזה שמשאיר פאה לעניים, וכן לקט, ולפיכך שפיר למדו מכאן מלכיות, כי מטרת אמירת המלכיות היא כמ"ש {שם טז, א} כדי שתמליכוני עליכם, ואין לך קבלת מלכות שמים גדולה מזו, שמכריז במעשיו קבל עולם שהשי"ת הוא אדון לנו!

עפ"י הדברים האלה, נוכל כעת להבין מדוע מזכירים לגר, דוקא את מצות לקט שכחה ופאה:

<u>אומר ה**באר משה**</u> – והרי זה מופלא שבחרו דייקא ללמדו מצוה זו שאינה לא כריתות ולא מיתת בית דין. אמנם לדברינו הרי בזה טמון ההבדל שבין ישראל לעמים, וזוהי ההגדרה של קבלת עול והכנעה לפניו ית', ולפיכך מודיעין אותו עוון לקט שכחה ופאה, ותראה שדייקו לומר "עוון לקט שכחה ופאה", והיינו כאמור שבעוון זה "אעשה כלה בכל הגויים" לפי שאינם מודים בבעלותו ית' על הבריאה כולה!

עד כאן, דבריו הנפלאים של ה**באר משה מאוז'רוב**.

כיום, אנחנו חיים בדור שיש בו הכל; יש מפעלים, יש חנויות, יש הייטק וכו'. פעם, רוב רובם של האנשים היו עובדים בחקלאות – זאת היתה אחת מהאפשרויות הבודדות של התעסוקה.

בא ה**משך חכמה** בפרשת השבוע, ואומר שלדעתו ראש השנה היה צריך להיות בחודש ניסן;

<u>כותב ה**משך חכמה** {פרשת אמור}</u> – {כג, כד} "בחודש השביעי" – הפירוש, דכתיב {תהלים ט, ט} "והוא ישפוט תבל בצדק ידין לאומים במשרים". משום דאמרו בירושלמי פרק קמא דראש השנה (הלכה ג) דאין הקב"ה דן את האדם אלא "באשר הוא שם". והנה בימות הגשמים הישראלי יושב ועוסק בדברי תורה ובמצוות, והגוי עוסק בתאות העולם הזה ובדברים אסורים. ובימות החמה "יצא אדם לפעלו" - שניהם מוטרדים בעבודת האדמה: בקציר ובבציר ובאסיף. ונמצא שניהם באים לבעל הגמול בראש השנה, זה בלא מצוה וזה בלא עבירות ! והלא היה ראוי לקבוע יום הדין בפסח, אז היה הישראלי מלא מצוות והנכרי מלא עבירות ! וזה פלא לכאורה.

והענין דמצאנו אצל בנימין הצדיק ששקלו זכויותיו, מצאו זכות שהחיה לאשה ובניה. ושמעתי כי היה מלא מצוות ומעשים טובים, שלכן נקרא צדיק. רק לחיות מה שאינו מגיע לו ולהוסיף על ימיו, צריך להיות מדה כנגד מדה, במה שהחיה לאשה ושבעת בניה, כן יוסיפו לו חיים. והנה, בשלושה פרקים נידונים על התבואה והפירות, שזהו פרנסתו של אדם ועשרו. אמנם על חייו נדונים בראש השנה, והנה צריך להיות מדה במדה. לכן, הישראלי, שזרע וחרש ועדר וניכש וקצר "ונושא משך הזרע", בא לקצור – "לא תכלה פאת שדך", שכח - "לא תשוב לקחתו", נפל מאחורי הקוצר – "לא תלקט". ואין זה מתנה כתרומות ומעשרות הניתנים בטובת הנאה, שיודע למי ניתן, רק "עזיבה" כתיבא בהו, ומי שבא ליטול נוטל, בין שהוא ראוי והגון בעיניו או לא. ואם כן, הוא, לאחר כל יגיעתו ועמלו, נתן חיים למי שלא רצה ולא ידע אם הוא ראוי או לא. ולו ישקלו אם הוא ראוי להיות בחיים?! הלא אין זה מדה במדה ! לכן בין ראוי בין לא, יוסיפו לו חיים. לא כן הנכרי, אשר הוא מלא וגדוש באסמיו ויקביו יפרוצו, אם יבא עני וישאל מעט, הלא יכלימהו וישיבהו ריקם, איך יקצובו לו חיים?! וזה שאמר {תהלים ט, ט} "והוא ישפוט תבל בצדק" - בזכות הצדק. לכן {שם, שם} "ידין לאומים במישרים", ולישראל יוסיף חיים, לכן אמר "לא תכלה וכו' לעני ולגר תעזוב אותם" - בין ראוי או לא. ולכן "בחודש השביעי זכרון תרועה", רצונו לומר שלכן נקבע ראש השנה ויום הדין בחודש השביעי כמו שביארתי.

<u>מכאן ואילך, הייתי רוצה לעמוד על רעיון נפלא שמצאתי בספר **מאיר דרך**:</u>

<u>מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יח, א}</u> - **תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון** אחד מעשרה הרוגי מלכות **לבקרו**. **אמר לו חנינא אחי אי אתה יודע שאומה זו** הרומאים **מן השמים המליכוה**? **ש**הרי **החריבה את ביתו** של הקב"ה **ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת** וזאת ראיה ברורה שאין היא אלא שליח לפורענות מן השמים. **ואני שמעתי עליך ש**למרות כל זאת **אתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר** תורה **מונח לך בחיקך** מדוע אתה מסכן את נפשך? **אמר לו** ר' חנינא לר' יוסי: **מן השמים ירחמו. אמר לו** ר' יוסי לר' חנינא **אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו** ?! **תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר ה**תורה **באש** הואיל וכך אתה מתגרה בהם ! **אמר לו** ר' חנינא לר' יוסי: **רבי מה אני לחיי העולם הבא** האם יש לי חלק בהם ? **אמר לו** ר' יוסי **כלום** האם **מעשה** טוב (של נסיון) **בא לידך** ?[10] **אמר לו** ר' חנינא: **מעות של** סעודת **פורים** שלי **נתחלפו לי** פעם **במעות של צדקה** שחשבתי בטעות שהמעות שהנחתי לסעודת פורים היו מעות של צדקה **וחלקתים לעניים** ולא חזרתי ונפרעתי מארנק הצדקה אף לאחר שהתברר לי שטעיתי.[11] **אמר לו** ר' יוסי לר' חנינא: **אם כן** היית מוכן לוותר על

[10] וכי עד עכשיו לא בא לידו שום מעשה טוב – הרי מדובר בר' חנינא בן תרדיון ?!

[11] ר' חנינא בן תרדיון היה גזבר צדקה {עמוד קודם, מדברת על זה הגמרא}. היה לו כיס בצד, ששם היתה לו 'קופת העיר' - הצדקות שהיה צריך לחלק בפורים. באותו בוקר, הוא הלך לכספומט, משך 2000 ₪ ושם בארנקו. בצהריים הגיעו עשרים עניים ליטול את הצדקה, ונתן לכל אחד מהם 100 ₪ . הוא חוזר הביתה ופתאום: "אויש , במקום לתת מהכיס של הצדקה , נתתי מהכיס שלי 2000

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ממונך, **מחלקך** בתורה **יהי חלקי ומגורלך** במעשים טובים **יהי גורלי**.

<u>שואל הספר **מאיר דרך**</u> – והדבר מפליא לכאורה, כיצד עולה על הדעת, שרבי יוסי בן קיסמא, שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים במסירות נפש ממש, לא יהיה לו חלק לעולם הבא, עד ששומעים אם "מעשה בא לידו", ורק אחרי ששומעים שמעשה בא לידו, שנתחלפו לו מעות של פורים במעות צדקה וחילקם לעניים, אז יודעים שהוא בן העולם הבא, ומה העדיפות של מעשה זה על פני מסירות נפשו להקהיל קהילות ברבים כדי ללמוד תורה ?

<u>אומר הרמב"ם יסוד נורא {פירוש המשניות סוף מכות}</u> – **ר' חנניא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו'. מעקרי האמונה בתורה כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא, ועל זה אמר רבי חנניא כי המצות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה, וממה שיורה על העיקר הזה מה ששאל ר' חנניא בן תרדיון מה אני לחיי עוה"ב, והשיבו המשיב כלום בא מעשה לידך, כלומר נזדמן לך לעשות מצוה כהוגן השיבו כי נזדמנה לו מצות צדקה על דרך שלמות ככל מה שאפשר וזכה לחיי העוה"ב וכו'.**

מדברי הרמב"ם נמצאנו למדים, שרוב המצוות שעושה האדם הן 'נגועות' – הוא קונה אתרוג כדי שכולם יראו; הוא נותן צדקה, כדי שכולם יצלצלו - כל מצוה ומצוה יש בה סרח כלשהו; יכל אדם לחיות שבעים שנה בארץ הקודש ולא לקיים מצוה אחת נקיה - כי "**רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת**"– נתן לנו שבעים שנות חיים עם תרי"ג מצוות - אולי נצא עם מצוה אחת נקיה, בלי שום סרח של מחשבה זרה !

<u>אומר הספר **מאיר דרך**</u> - וביאור דברי הרמב"ם הוא, שלמרות שהזכות של מקהיל קהילות ברבים היא עצומה, אבל סוף כל סוף יתכן שנתערב בה איזה שמץ דק מן הדק של מחשבה עצמית (כי זה נעשה ברבים), ועל כן יתכן שדווקא המעשה עם מעות צדקה שנעשה בצנעה ובלי שיוודע לאחרים על כך, הוא המזכהו לעולם הבא!

₪ " – נו, מה הבעיה ?! אם אתה יודע שהוצאת מהכספומט 2000 ₪, קח מהכיס של הצדקה ושים בכיס שלך - תבצע העברה מכיס לכיס ! ☺ אלא, אמר ר' חנינא בן תרדיון לעצמו: "אם הקב"ה סיבב שאוציא מהכיס שלי 2000 ₪ , אז הקב"ה רצה שהכסף הזה ילך לצדקה, ואם ככה, אני לא גובה את הכסף ..."

רבותי, מאוד קשה לקיים מצוה אחת נקיה. אבל יש מצוה אחת שהיא נקיה במאת האחוזים – מצות 'לקט שכחה ופאה'! – איך ?

מצות 'שכחה' – ודאי נקיה; מתי אתה מקיים את המצוה? ששכחת! – אם שכחת, אתה לא יכל להגיד: "אני עושה את זה לשם כבוד" – איזה כבוד בדיוק, שיש לך אלצהיימר?! ☺

מצות 'לקט ופאה' – יכולה להיות נקיה, אם מקיימים אותה כראוי; אם בעל השדה משאיר לקט ופאה והולך משם – הוא לא יודע איזה עניים באים לשדה; הוא חוזר בחזרה לאחר שלשה ימים, ורואה שהכל חתוך עד למטה – זאת מצוה נקיה – הוא לא יודע למי הוא נתן; הוא לא יודע מי לקח!

יכל להיות שבמצות צדקה, הדבר לא יהיה נקי במאת האחוזים; אדם שם צדקה ב'קופת העיר' ורושם: "לרפואת יחזקאל בן דבורה ושמואל בן מנשה ושלמה בן משה" – 'נא למסור את החבילה לרבנים'; אם הוא ביקש שימסרו את זה לרבנים – יש לו איזושהי טובת הנאה מזה; ואם הוא מבקש קבלה – יש לו החזר של 30%; וחוץ מזה, אם הוא נותן 2000 שקל, הדבר יתפרסם בקרב הציבור, אז אחת תגיד לשניה "את יודעת שהוא נותן כל שבוע 2000 שקל?!", וככה כל השכונה תדע מזה. אבל, אם הוא הולך לאחת הקופות ושם 2000 דולר – במצב כזה, אף אחד לא ידע מי שם ומתי – יכל להיות, שזאת תהיה מצוה נקיה לא פחות ממצות 'לקט שכחה ופאה'.

בספר מלכים א' {פרק ה} שולח שלמה המלך שליח, לחירם מלך צור ומבקש ממנו עזרה בבניית בית המקדש:

אומר הנביא: {שם טז} **וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִירָם לֵאמֹר:**{יז} **אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם ה' אֱלֹהָיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד תֵּת ה' אֹתָם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָי.**

לפי פשט הדברים נראה, כי כל הסיבה שלא בנה דוד המלך את בית המקדש, משום שהיה טרוד כל היום במלחמות.

<u>נשאלת השאלה</u> – האם לא יכל דוד המלך למנות מישהו תחתיו, שיבנה את בית המקדש ?!

ממשיך הנביא ואומר; אמר שלמה לחירם: {יח} **וְעַתָּה הֵנִיחַ ה' אֱלֹהַי לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רָע:** {יט} **וְהִנְנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם ה' אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ עַל כִּסְאֶךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי.**

בא ה**מלבי"ם**, ומבאר מדוע לא זכה דוד המלך לבנות את בית המקדש, ורק שלמה בנו זכה לכך;

<u>כותב ה**מלבי"ם** {מ"א ה, יז}</u> – כי באשר עיקר המצוה הזאת אינה הבנין עצמו, רק אם יבנו הבית יהיה לשם ה' בלבד,

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

מבלי שום פניה חיצונית שיכוונו להשיג על ידו איזה כבוד או תועלת לעצמם, וכמו שדייק פה שמ"ש ג' פעמים 'לשם ה' אלקיו', 'לשם ה' אלקי', 'לשמי', וידוע שקשה מאד על טבע האדם לעשות דבר שמצפה ממנו ריוח גדול ותועלת, ולא יפנה כלל להנאת עצמו רק יעשהו לשם ה', וכבר הובטח דוד ע"י נתן שע"י בנין הבית ימצאו מנוחה מן האויבים, כמ"ש בברכות {דף ז:}: **כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו, שנאמר {ש"ב ז, י} וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז עוֹד וְלֹא יֹסִיפוּ בְּנֵי עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה**. ע"כ. שהבטיח לו שאחרי שיבנה הבית ימצאו מנוחה מאויביהם, וא"כ היה נמנע שיבנה דוד הבית בכוונה נקיה לשם ה' בלבד, באשר היה מצפה ג"כ התועלת שימצא ממנו לנוח מאויביו סביב שתו עליו כל היום. רק שלמה, שבלא זה היה שלום בימיו, והובטח ע"י נתן שיהיה איש מנוחה, היה נקל לו לבנות הבית בכוונה שלמה מיוחדת לשם ה' מבלי שום פניה חיצונית, וז"ש "**אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם ה' אֱלֹהָיו**", ר"ל שלא היה יכול לבנותו בכוונה לשם ה' בלבד מבלי פניה חיצונית, מפני המלחמות אשר סבבוהו, והיה עולה בלבו בהכרח ג"כ תועלת עצמו, שבונה הבית מפני המלחמה, למצוא מנוחה מאויביו.

אם ככה, נוכל כעת להבין:

"אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וחג מכאן, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני **כראוי**, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו"

<u>נשאלת השאלה</u> – למה?

כי המקיים מצות 'לקט שכחה ופאה' – מקיים מצוה נקיה; אין לו מזה שום טובת הנאה!

לכן, אומר לנו רבי אבדימי ברבי יוסף, שהמצוה הזאת נכנסה דוקא באמצע – בין שבועות לראש השנה – למה ?! כי לעתיד לבוא שיגיע המשיח, נקבל בחזרה שני רגלים חדשים – י"ז בתמוז ותשעה באב!

בזכות מה נקבל אותם??? בזכות שנעשה מצוות נקיות לשם שמים, כמו מצות 'לקט שכחה ופאה'!

<u>אומר ה**מגלה עמוקות**</u> – אומר לנו הקב"ה: בשבת פרשת אמור, כאשר תעלה לתורה ב'פרשת המועדים' ותגיע למצות 'לקט שכחה ופאה' – תזכור היטב, שגם אני קיימתי ב'שדה שלי' מצות פאה – הוא הכותל המערבי! – ואז תכוון "**כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם**" – אותם מועדים, שלעתיד לבוא, יהיו בי"ז בתמוז ותשעה באב!

ברגע שנעשה זאת, ודאי תתעורר בשמים זכותו של דוד המלך שבא לעולם בחג השבועות, בזכות מצות 'לקט שכחה ופאה', ובזכות אותה המצוה, נזכה בקרוב ממש לגאולה השלימה ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן אמן!!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פרשת אמור – לקדש שם שמים – שנת תשע"ד.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת אמור. מונה הפרשה 63 מצוות. כאשר רוב המצוות עוסקות בענייני כהנים – דיני כהן גדול, דיני כהן הדיוט, דיני העבודה, מומים בבהמות, מומים בכהנים, נישואי כהן גדול, נישואי כהן הדיוט וכו'.

המצוה הראשונה שעוסקת בה הפרשה, היא איסור טומאה לכהנים. אסור לכהן להיטמא למת – בין אם הוא כהן משרת ובין אם לא. למרות שאוסרת התורה לכהן להיטמא למת, לכהן הדיוט התירה התורה להיטמא לשבעת קרוביו; אומרת התורה: {כא, ב} **כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו**: {ג} **וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא** וגו'. מיד לאחר מכן, אומרת התורה שלכהן גדול אסור להיטמא גם לשבעת קרוביו – {שם י} **וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם**: {יא} **וְעַל כָּל נַפְשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא**: {יב} **וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֵת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי ה'**.

בא ספר **החינוך**[12] ומסביר, למה התירה התורה לכהן הדיוט להיטמא לשבעת קרוביו;

<u>כותב **החינוך**</u> – וראוי באמת למשרתי השם יתברך להתרחק ממנו, זולתי לקרובים שהתר להם, כי אחיהם בשרם הוא, וכל דרכי התורה דרכי נועם ונתיבותיה שלום ולא רצתה לצערם כל כך כי יחם לבבם על הקרוב המת שלא יוכלו להתקרב תוך האהל אשר הוא בתוכו ולשפך את רוחם ולהשביע נפשם בבכי עליו.

<u>במצוה ר"ע, כותב **החינוך**</u> – **שלא** יכנס כהן גדול באהל המת ואפילו לששה מתי מצוה, שנאמר (ויקרא כא יא) ועל כל נפשות מת לא יבא. כלומר לא יבוא בתוך הבית עמהם, דלשון לא יבוא ביאה [ביאת בית] משמע.

משרשי המצוה. מה שכתבתי למעלה במצוה רס"ו (רס"ג) בסדר זה, שענין הטמאה ראוי להתרחק מן הכהנים שהם קדושים עושי מלאכת השם יתברך תמיד, והכהן הגדול הנבדל להיות קדש קדשים, עם היותו בעל גוף נפשו תשכן תמיד בתוך המשרתים העליונים[13], על כן לא תחוש התורה עליו להתיר לו טמאה לעולם, ואפילו בקרובים כמו לכהנים הדיוטים שכתבתי למעלה (מצוה רס"ג) דְחַס רחמנא עליהם, שישפכו נפשם בבית המת כי יחם לבבם על קרוביהם, מה שאינו כן בכהן הגדול, כי מרב דבקות נפשו למעלה יתפשט לגמרי מטבע בני איש וישכיח מלבו כל עסק עולם הזה הנפסד, ועל חברת הקרוב לא תבכה נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים.

פירוש הדבר, ברגע שהכהן קיבל את תפקיד הכהונה הגדולה, הוא נפרד מכל קרוביו ומנתק איתם כל חיבור שהיה לו איתם; אה, אבל הוא ממשיך לחיות? בשבת בצהרים הוא הולך לאבא שלו לאכול איתו אבטיח?! – זה נכון, אבל עד שא' מקרוביו נפטר, אז כבר החיבור הזה מתבטל.

בא ה**אזנים לתורה** ואומר דבר נפלא;

כשהתורה מדברת על פרידה של כהן הדיוט ממשפחתו, היא מאזכרת תחילה את אמו ורק לאחר מכן את אביו – {כא, ב} **כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו**. לעומת זאת, כאשר מדברת התורה בענין כהן גדול, היא מאזכרת תחילה את האבא – {שם יא} **וְעַל כָּל נַפְשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא**.

<u>נשאלת השאלה</u> – למה בכהן הדיוט מאזכרת התורה את האמא תחילה, ובכהן גדול את האבא?

<u>כותב ה**אזנים לתורה**</u> – כשהתיר הכתוב לכהנים פשוטים לצאת מן המקדש לקבור את קרוביו, שהם עצמו ובשרו – הרי הראשונה במדרגה היא אמו, שהרי אמרו "עובר ירך אמו הוא", והוא נתגדל מברכת שדים ורחם של האם, ולכן הזכירה תורה את האם קודם לאב. אבל כשבא הכתוב לאסור על הכהן הגדול לצאת מן המקדש, מן הקדושה וממחשבותיו הקדושות בעבודת המקדש אפילו לשעה קלה. כדי ללוות את הוריו אל בית הקברות, הרי הרבותא הגדולה ביותר באיסור זה היא, שאפילו לאביו למדו תורה והנחילו

[12] **ברוך שאמר**: מצוה רס"ג – 'שלא יטמא כהן הדיוט במת זולת בקרובים המבארים בכתוב'.

[13] **ברוך שאמר**: שכהן גדול הוא בבחינת מלאך השורה בעולמות העליונים.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כתר כהונה וגם את עצם הכהונה הגדולה ירש מאביו – לא יטמא; וזה שאינו מטמא לאמו, שאין בזה רבותא כ"כ – מנה הכתוב בסוף.

חשבתי לעצמי, לכאורה, דוקא בכהן גדול האמא צריכה להיות ראשונה – ולמה? כי אומרת הגמרא {מסכת יומא מז, א} – **שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי** – משמע מכאן, שהזכות לכהן גדול עומדת לאמא ולא לאבא! – לכן, לכאורה, אם התורה מאזכרת תחילה את האמא בכהן הדיוט, עאכו"כ שגם בכהן גדול היתה צריכה לאזכר אותה ראשונה לפני האבא!

בשבת בצהרים פגשתי את א' מתלמידי החכמים, ושאלתי את השאלה הזאת ע"פ דברי ה**אזנים לתורה**. מיד הוא אמר לי: "בשביל מה אתה צריך ללכת ל**אזנים לתורה** – יש לך **אבן עזרא** מפורש!"

<u>כותב **אבן העזרא**</u> – "...וטעם להזכיר אמו קודם האב כי הזכר חי יותר מהנקבה ברוב".

אם נצא לרחובה של עיר ונבדוק – זה לא ממש ככה היום; כיום על כל זכר אלמן יש עשר אלמנות 😐

אם ככה לכאורה, הדברים לא מסתדרים; כשאמרתי את זה לתלמיד חכם, הוא אמר לי שזו לא שאלה, כי ה**אבן עזרא** דיבר על התקופה שלו, שאז הרפואה לא היתה ממש מפותחת וממילא הרבה נשים היו מתות גם בשעת לידתן.

הלך איתנו תלמיד חכם נוסף, שאמר בבדיחותא: "האבן עזרא באמת צודק – הגברים מאריכים יותר חיים מנשים!"

"מה זאת אומרת, אבל המציאות היום מראה שכיום הנשים מאריכות יותר חיים מגברים?", שאלנו.

"התשובה פשוטה. הנשים היום הפכו להיות גברים!" ☺

לאחר שהביא לי הת"ח הזה את דברי ה**אבן עזרא**, הקשתי לו קושיה – "ע"פ דברי ה**אבן עזרא** שנשים מסתלקות לפני הגברים ולכן בכהן הדיוט הוזכרה האמא קודם האבא, אז למה בכהן גדול הוזכר האבא קודם לאמא?"

אמר לי הת"ח, שהוא ראה בא' הספרים שבכהנים גדולים האמהות מאריכות ימים יותר מהאבות – ולמה? כי אומרת המשנה {מסכת מכות פ"ב מ"ו} – **אִמּוֹתֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים מְסַפְּקוֹת לָהֶן** לרוצחים בשגגה שגלו לערי מקלט **מִחְיָה וּכְסוּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפַּלְּלוּ עַל בְּנֵיהֶם שֶׁיָּמוּתוּ**, ואומרת הגמרא[14] שאדם הלומד תורה ועושה חסד מאריך יותר ימים מאדם שלומד רק תורה. היות ונשים פטורות מלימוד התורה, הזכות שהגנה עליהם היתה החסד שהיו גומלות לרוצחים בשגגה, ולכן היו מאריכות ימים יותר מהאבות.

<u>אם אלה הדברים, נוכל להתקדם לעומק הפרשה</u>:

הפרשה עוסקת בדיני כהנים – הן כהן הדיוט והן כהן גדול. בראש ובראשונה, מדברת התורה על ענין הטומאה – למי הכהן ההדיוט יכול להיטמא ולמי לא, וכמובן הכהן הגדול, שאסור לו להיטמא לאף א'. לאחר מכן, עוברת התורה לענין הנישואין – למי מותר להינשא ולמי לא; לכהן הדיוט מותר לשאת גם אלמנה, מה שאסור לכהן גדול. מכאן עוברת התורה לעסוק בכהנים בעלי מומים;

אומרת התורה: {ויקרא כא, יז} **דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ מִזַּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב לְהַקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהָיו**: {יח} **כִּי כָל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ אוֹ חָרֵם אוֹ שָׂרוּעַ**: {יט} **אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ שֶׁבֶר רָגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד**: {כ} **אוֹ גִבֵּן אוֹ דַק אוֹ תְבַלֻּל בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת אוֹ מְרוֹחַ אָשְׁךְ**: {כא} **כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב אֶת אִשֵּׁי ה' מוּם בּוֹ אֶת לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב** ... {כג} ... **וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשָׁם**.

מכאן עוברת התורה להזהיר כהנים לעבוד בטומאה; אומרת התורה: {א} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר**: {ב} **דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּשִׁים לִי אֲנִי ה'** ... {ד} **אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר** וגו'.

לאחר מכן, עוברת התורה לדבר על האיסור להקריב קרבנות בעלי מומים; אומרת התורה: {כב, כב} **עִוֵּרֶת אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַה' וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַה'**: {כג} **וְשׁוֹר וָשֶׂה שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה**: {כד} **וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַה' וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ** וגו'.

פרשת הכהנים מסתיימת בג' מצוות;

אומרת התורה: {ויקרא כב, כז} **שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַה'**;

לקרבן לא חסר שום איבר, וגם אין לו שום מום. וכך גם הכהן המקריב אותו איננו בעל מום, אבל בכל זאת הוא אסור

[14] מסכת ראש השנה יח.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בהקרבה – ולמה? כי הוא נקרא בלשון חז"ל – 'מחוסר זמן' – רק מהיום השמיני ללידתו הוא יהיה כשר לקרבן.

לעומת זאת, ישנה בהמה שלא מחוסרת זמן ואיננה בעלת מום והכהן המקריב ג"כ לא בעל מום – ובכל זאת הבהמה אסורה בהקרבה – מי זה?

אומרת התורה: {כב, כח} **וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד**; אם אתה הולך לשוכר בהמות והוא אומר לך: "תשמע, את האמא שלה מכרתי היום לשחיטה", יהיה לך אסור לשחוט באותו היום את העגל שלה, שנאמר "**אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד**".

את כל המצוות האלה, מסכמת התורה בג' פסוקים ואומרת: {שם, לא} **וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי ה'**: {לא} **וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם**: {לג} **הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי ה'.**

<u>אומר רש"י</u> – **ולא תחללו**. לעבור על דברי מזידין. ממשמע שנאמר ולא תחלל, מה תלמוד לומר ונקדשתי, מסור עצמך וקדש שמי, יכול ביחיד, תלמוד לומר בתוך בני ישראל, וכשהוא מוסר עצמו ימסור עצמו על מנת למות, שכל המוסר עצמו על מנת הנס, אין עושין לו נס, שכן מצינו בחנניה מישאל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס.

<u>נשאלת השאלה</u> – מה קשורה פרשת קידוש השם/חילול השם, במקום שמדברת התורה בדיני הכוהנים – למה זה נכנס דוקא כאן?!

ועוד, למה נסמכה מצות "**אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד**", למצות חילול השם?

בא ה**משך חכמה**, מביא את דברי ה**אבן עזרא** בפרשה ומרחיב בדבריו;

אומר ה**אבן עזרא**, דע לך, שעיקר הפרשה ודיני הכהנים מסתיימים בפס' "**וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** וגו'" – ולמה? התורה פתחה באיסור של כהן טמא לעבוד בבית המקדש, כמ"ש {כא, ו} **קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם** וגו', אח"כ אוסרת התורה על הכהן נישואין לנשים מסוימות – {שם טו} **וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו** וגו'. אח"כ אוסרת התורה על הקרבת בעלי מומים – ולמה? כי נגרם מזה חילול השם, ונאמר {שם, כג} **וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשָׁם**. והתורה מונה עוד דברים שגורמים לחילול השם, כגון אדם שהקריב 'מחוסר זמן', אדם שהקריב אמא ובן ביום אחד וכו' – ומה הראיה שהדברים נכונים? מביא ה**אבן עזרא** שתי ראיות;

<u>אומר ה**אבן עזרא**</u> – והעד שהחל בפרשה אחר כן "דבר אל בני ישראל", ועד שני "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

<u>אסביר את דבריו</u>:

אומר לנו ה**אבן עזרא**, אם מצות קידוש ה' היתה נאמרת לבני ישראל, התורה לא היתה צריכה לפתוח בפתיחה חדשה ולומר {כג, ב} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה'** וגו'; המשך של פרשת חילול ה' זה פרשת המועדות! לכן אם רואים שהתורה פותחת ואומרת: "**דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** וגו'" משמע שהפרשה הקודמת לא דיברה אל בני ישראל, אלא רק אל הכהנים!

דבר נוסף, אם התורה היתה מדברת אל בני ישראל – שמצווים למסור את הנפש על קידוש השם, היתה התורה צריכה לומר "**וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בתוככם**", אבל התורה לא אמרה בלשון הזו, אלא "**וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" – משמע, שהתורה דיברה אל הכהנים, וממילא אם הם לא יחללו את עבודתם יהיה קידוש השם בקרב בני ישראל!

בא ה**משך חכמה** ומחזק את דברי ה**אבן עזרא** מפסוקים בנביא מלאכי;

אומר הנביא: {מלאכי א, ו} ... **אָמַר ה' צְבָאוֹת לָכֶם הַכֹּהֲנִים בּוֹזֵי שְׁמִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה בָזִינוּ אֶת שְׁמֶךָ**:{ז} **מַגִּישִׁים עַל מִזְבְּחִי לֶחֶם מְגֹאָל וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה גְאַלְנוּךָ בֶּאֱמָרְכֶם שֻׁלְחַן ה' נִבְזֶה הוּא:** {ח} **וְכִי תַגִּשׁוּן עִוֵּר לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצְךָ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ אָמַר ה' צְבָאוֹת:** {ט} **וְעַתָּה חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל וִיחָנֵנוּ מִיֶּדְכֶם הָיְתָה זֹּאת הֲיִשָּׂא מִכֶּם פָּנִים אָמַר ה' צְבָאוֹת** ... {יא} **כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה כִּי גָדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם אָמַר ה' צְבָאוֹת:** {יב} **וְאַתֶּם מְחַלְּלִים אוֹתוֹ בֶּאֱמָרְכֶם שֻׁלְחַן אֲדֹנָי מְגֹאָל הוּא** ...

<u>אומר ה**משך חכמה**</u> – **ונקדשתי בתוך בני ישראל.** עומק הפשט כר' אברהם אבן עזרא דמדבר אל הכהנים. ולכן אמר להם "ולא תחללו את שם קדשי" – על הקרבת בעלי מומין. ונכלל בזה כל תוכחת מלאכי להכהנים המקריבים בעלי מומים ובוזי שמי.

במהלך חג הפסח, קראנו בתורה את פרשת המועדות שבתורת כהנים – ומאיפה מתחילה פרשת המועדות של תורת כהנים?! לכאורה, זה היה צריך להתחיל מ – {כג, ד} **אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם** – אבל לא. זה מתחיל מ – {כב, כז} "**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד**"!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לכאורה, איך בדיוק "**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד**" מתחבר לפרשת המועדות?!

אומר ה**ספורנו** – **מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש**. אחר שדבר בענין הקרבנות ומקריביהם שהכונה בהם השרות השכינה בישראל כאמרו עולת תמיד לדורותיכם פתח אהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה דבר במועדים אשר בשביתתם יכוין לשבות ממעשה הדיוט בקצתם לגמרי כענין בשבת ויום הכפורים ולעסוק בכולם בתורה ועסקי קדש, כאמרו ''ששת ימים תעבוד וכו' ויום השביעי שבת לה' אלהיך'' שתשבות ממלאכתך ויהיה עסקך כולו לה' אלהיך ובקצתם תהיה השביתה ממלאכת עבודה בלבד כמו שהוא הענין בשאר המועדים והכונה בהם שעם שמחת היום שישמח ישראל בעושיו יהיה העסק בקצתו בעסקי קדש כאמרם ז''ל יום טוב חציו לה' וחציו לכם ובזה תשרה שכינה על ישראל בלי ספק כאמרו אלהים נצב בעדת אל אמר אותם מועדים שתקראו אותם מקראי קדש פירוש אסיפות עם לעסקי קדש כי אסיפת העם תקרא מקרא כמו חדש ושבת קרוא מקרא וכן על מכון הר ציון ועל מקראיה.

פירוש הדבר, אומר ה**ספורנו**, כמו שאדם מקדיש בהמה ואומר עליה 'הרי היא קודש', כך כאשר בית הדין מקדשים את החודש וקובעים את המועד ואומרים "מקודש מקודש", בעצם הדיבור שלהם נעשה החג קדוש; השבת כבר נתקדשה ע"י הקב"ה. אבל לגבי המועדים, נתן לנו הקב"ה את השליטה לקבוע אותם כמ"ש "**אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם**" – שהסנהדרין קובעים את המועדים.

בא הספר **וענפיה אזי אל** ומוסיף על הדברים דבר נפלא;

כותב הספר **וענפיה אזי אל** – **ונראה** עוד שבא להורות שכמו שבהמה יש לה קדושה ע"י שהופרשה להקרב לה', כמו"כ יש קדושה בימים שהוקדשו והופרשו להיות ימים שבהם מתקרבים לה'. וע' היטב במשנה באבות [פ"ג מט"ו]: "ר' אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות וכו' אין לו חלק לעולם הבא", ופירש שם רבינו יונה ז"ל: סמך שני דברים האלה מפני שנקראו קדשים, בקדשים כתוב [ויקרא ב, יח] "קדש קדשים", ובמועדות כתוב [שם כ"ג, ז] "מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי", והמחלל את שתיהן אין לו חלק לעולם הבא, **מפני שחלל קדשי ה'**, וע"ז אמרו רז"ל [פסחים קי"ח ע"א] כל המחלל את המועדות כאילו עובד ע"ז שנאמר [שמות ל"ד, יז-יח] אלהי מסכה לא תעשה לך, וסמיך לה 'את חג המצות תשמור', ואמר בכאן 'המבזה' ולא 'המחלל', מפני שאינו מדבר ביו"ט עצמו, כי בזה לא הוצרך לדבר, שיו"ט כשבת הוא, אלא בחולו של מועד מדבר, לעשות בו מלאכת איסור והוא מבזה חולו של מועד, ואומר אלו הימים אין בהם קדושה כל כך כימים הראשונים"...

בא ה**נצי"ב מוולוז'ין** ומסביר, למה נסמך הציווי של "**וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי**" לפרשת המועדות;

כותב ה**נצי"ב מוולוז'ין** {העמק דבר, אמור} – **ולא תחללו וגו'**. כידוע מאמרם ז"ל בקידושין {פא, א}: "סקבא דשתא ריגלא" – [זמן התורפה של השנה לתערובת נשים ואנשים היא ברגל, כאשר כולם בטלים ממלאכתם]. משום הכי הזהיר כאן שלא יחולל שם שמים בשמחת המועד, כמו באומות העולם בימי חגיהם מרבים הוללות רעה, ולא כן ישראל עם ה': **ונקדשתי בתוך בני ישראל**. במסכת מגילה פרק ג' {כג, ב} נדרש 'מכאן שאין אומרים דבר שבקדושה פחות מעשרה'. ובאשר משמעות 'מקרא קודש' הוא תפילה ... והיתה המצוה להתפלל בימי המועד כמו שנהוג היום על פי מצות חז"ל בכל יום, משום הכי כתיב במועד 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' – בעשרה יאמרו דברים שבקדושה. ובאמת בהיותנו בארץ ישראל, אע"ג שהיו יכולין להתפלל בכל יום, מ"מ באשר היו מפוזרים בעבודת הארץ לא היו יכולין לומר דברים שבקדושה, מה שאין כן במועדים מתקבצים לירושלים. וכך כתב בעל הטורים[15].

בא ה**רב נבנצל** ומבאר מדוע פרשת '**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד**' מהווה פתיחה לפרשת המועדים;

כותב ה**רב נבנצל** {ירושלים במועדיה – שבועות} – בחגים אנו קוראים את פרשת המועדות [ויקרא כג] [חוץ מבחג השבועות – שבו קוראים אנו במתן תורה]. ואולם, איננו מתחילים את הקריאה בפרשת המועדות עצמה, אלא בפרשה שלפניה: "וידבר ה' אל משה לאמר, **שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד** והיה שבעת ימים תחת אמו" , דין זה שלא להקריב בהמה לפני שתהיה בת שמונה ימים לפחות, אינו נוגע דווקא לחג, אלא שייך לכל ימות השנה, ובכל זאת יש לו קשר מיוחד גם לחג, בחג יש צורך בבהמות רבות עבור הקרבנות הרבים שמקריבים עולי הרגלים הבאים לירושלים. הביקוש הרב לבהמות עלול לגרום לכך שאנשים יקנו לצורך ההקרבה גם בהמות צעירות שרק עכשיו נולדו. אומרת על כך התורה: "**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ**", ומאחר שיש צורך לפקח על כך במיוחד בזמן הרגל , כפי שביארנו, על כן קוראים בתורה ברגל גם פרשה זו.

---

[15] זה לשונו: 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' – בגמטריא זהו 'אין אומרים קדושה בפחות מעשרה'. 'בתוך בני ישראל', וסמיך ליה (כג, ב) "מועדי", שבמועדים העדה מתקבצת להתפלל ולהלל להקב"ה, ש'ברוב עם הדרת מלך'.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אפשר שיש גם קשר נוסף בין פרשת 'שור או כשב', לפרשת המועדות. פרשת המועדות פותחת בשבת, והרי אמרו חז"ל, למה "שבעת ימים יהיה תחת אמו"? משל למלך שאמר שאינו מוכן לראות שום אדם המבקש להיפגש עמו, קודם שיקביל את פני המלכה. כך אמר הקב"ה, לא תביאו לפני קרבן קודם שתעבור עליו שבת" [ויקרא רבה, כז, י], אמנם לפעמים שבתה היא ביום הראשון ללידת הבהמה, או ביום השני, אך כדי שלא לחלק בין בהמה לבהמה אמרה תורה להמתין שבעה ימים, כך ודאי הבהמה המיועדת להיות קרבן תראה את פני שבת המלכה ותושפע מקדושתה.

הדין הבא בפרשת '**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב**' הוא: "**וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד**". גם דין זה נוהג בכל ימות השנה ובכל זאת בחגים יש צורך מיוחד להזהיר עליו, כיון שאז נשחטות בהמות רבות מאוד, וממילא יש להיזהר אז במיוחד שלא לשחוט אֵם ובנה באותו יום. ואכן יש הלכה במשנה: "בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחברו צריך להודיעו: אמה מכרתי לשחוט [או] בתה מכרתי לשחוט [חולין פג, א].

ארבעה הפרקים הללו הם: ערב פסח, ערב שבועות, ערב שמיני עצרת וערב ר"ה, שאם יש להניח שהקונה הראשון קנה את הבהמה כדי לשחטה בו ביום לכבוד החג, ואם כן על הקונה השני להמתין ולא לשחוט את הבהמה שקנה באותו יום. גם לדין זה יש אפוא קשר מיוחד לרגלים, למרות שהוא נוהג בכל ימות השנה, ואם כן אפשר שגם משום כך מקדימים וקוראים בחג את פרשת '**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב**' קודם פרשת המועדות.

אחר כך מזהירה התורה: "וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לַה' לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחוּ: בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר" [ויקרא כב, כט-ל] גם דין זה נוהג כל ימות השנה, ובכל זאת יש לו קשר מיוחד לחגים, היות שבחגים הקרבנות רבים מאוד, ממילא מתגבר החשש שהכהנים, שעליהם מוטל לאכול מכל קרבן חלקים מסוימים, לא יאכלו את כל מה שעליהם לאכול, על כן יש מקום להזהיר אז במיוחד שלא להותיר מהקרבן, וכל שכן שלא לשחט בכוונה תחילה להותיר ממנו [עיי' רש"י שם], שאז הקרבן פסול לגמרי ['פיגול'] ואפילו בתוך זמנו אסור לאכול ממנו.

אחר כך מצוה התורה: "**וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם**". ציווי זה הוא מיסודות החיים של כל יהודי בכל יום מימות השנה, לקדש את שם ה' ולא לחללו ח"ו. אך שוב, היות שבחגים מרבים בשתיית יין, אנשים עלולים להשתכר ולהתהולל באופן שיש בו חילול השם, על כן צריך זהירות מחילול השם דווקא בחג. הרמב"ם אומר שבחגים צריכים בית דין להעמיד שוטרים לראות שלא יבואו מרוב שמחה להוללות ולתערובת גברים ונשים [הלכות יו"ט פ"ו הכ"א], הרי שיש יותר מקום לחשוש לחילול השם בחג.

נמצא אפוא, שכל פרשת '**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב**', למרות שנוהגת בכל ימות השנה ואיננה מדברת דוקא על החגים, בכל זאת קשורה היא במיוחד לחגים, ועל כן, כשקוראים בחגים את פרשת המועדות גם פרשת '**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב**' נקראת עמה.

עכ"ד הנפלאים.

בא ה**אזנים לתורה** ואומר, שבפרשה הזו התאחדו להם ג' קדושות: קדושת המקום, קדושת הזמן וקדושת הנפש, והשאלה שנשאלת היא – למה הכוונה בדבריו?

כותב הספר **<u>מנחת אשר</u>** – בקדושות רבות נתקדשו ישראל זו למעלה מזו, שהרי אין הקדושה **מדרגה מסוימת** אלא שאיפה מתמדת, לא **מקום** אלא **דרך**, ראה נא מה שכתב אור החיים הקדוש בפרשת קדושים {יט, ב} "ובאמת מצינו בכל חלקי הבריאה שיש בהם מדרגות קדושה גבוה מעל גבוה", ורבים מספרי היראה הביאו מה שרמז בספר היצירה בפסוק "והר סיני **עשן** כולו" {שמות יט, יח} **עולם שנה נפש** – אלה הם שלשת ענפי הבריאה כולה, עולם כנגד תבל ומלואה שמים וארץ ומה שביניהם, **שנה** – כנגד בריאת הזמן, **ונפש** – כנגד בריאת האדם, ובכל שלשת אלה יש מדרגות קדושה זו למעלה מזו, **בעולם** – מדינת הים שאין בה קדושה כלל למעלה ממנה ארץ קדשנו, למעלה ממנה ירושלים, הר הבית, העזרה, ההיכל והקדושה העליונה קודש הקדשים, **בשנה** – ימות החול למעלה מהם חול המועד, יו"ט, שבת ויוה"כ שהוא שבת שבתון, וכך גם **בנפש** – אומות העולם, ישראל, שבט לוי, משפחת הכהנים ומעל כולם הכהן הגדול מאחיו, וכך גזרה חכמתו ית"ש שבכל חלק מחלקי הבריאה מתפשטת ומושפעת אור עליון ושפע אלוקי מן **הנקודה** הקדושה. אל הסמוך לה ובירידה ממנה עד דיוטא תחתונה, והדברים טמירים ונשגבים...

<u>אם אלה הדברים, נוכל כעת לגשת לביאור הדברים – על החיבור של פרשת המועדות, חילול השם והכהנים בחטיבה אחת</u>:

בא הספר **בד קודש**, לגאון **ר' ברוב דוב פוברסקי** – ראש ישיבת פוניבז', ומביא רעיון נפלא;

כותב ה**<u>בד קודש</u>** – יש לעיין בסיום הפסוק "ולא תחללו את שם קדשי", מה שייכות ענין חילול ה' לפרשה זו. והנה יעויין בתרגום יונתן בן עוזיאל ותרגום ירושלמי על הפסוק דשור או כשב וגו' דכתבו דמרמז על עקידת יצחק, וצ"ע ג"כ מה הרמז בזה?

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ונראה לבאר, דהנה במדרש רבה כאן {פרשה כז, פי' י} דרשו עה"פ ומיום השמיני והלאה ירצה ענין ברית מילה, א"ר יצחק משפט אדם ומשפט בהמה שוים, משפט אדם "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", ומשפט בהמה "ומיום השמיני והלאה ירצה וכו'", עוד איתא שם, כך אמר הקב"ה לא תביאו לפני קרבן עד שתעבור עליו שבת שאין ז' ימים בלא שבת ואין מילה בלא שבת, הה"ד ומיום השמיני והלאה ירצה, ע"כ. והנה מצות המילה אינה ענין בעלמא לשפוך דם, אלא תוכן וענין המצוה היא להראות מצדו מוכנות של מסירות והקרבה מגופו לבוראו בעבור מצוותיו, ובזה ביארנו מה שהביא בפירש"י שם {כב, א} מדברי חז"ל[16] בשורש הויכוח בין ישמעאל ליצחק, דישמעאל טען על יצחק שהוא מל עצמו בן י"ג שנה, והשיב לו יצחק, באבר אחד אתה מיראני , אילו אמר לי הקב"ה זבח עצמך לפני, לא הייתי מעכב, ואזי נתנסה בפרשת העקידה, והביאור הוא כמו שנתבאר דעיקר מצות מילה אינה מעשה שפיכת הדם, אלא עיקר עניינה הוא הקרבת גופו של האדם למען השי"ת ומצוותיו, והמילה היא פתח ואבן יסוד לכל חיי האדם השלם הרצופות הקרבת כל חיי החומר והגוף למען חיי הרוח הרצויים לפני ה', וע"כ מילת יצחק גדולה משל ישמעאל, באשר יצחק מכח המילה הגיע לדרגה גבוהה זו שלא יעכב לזבוח את עצמו כולו לפניו יתברך, משא"כ בישמעאל שלא היה שום תוכן פנימי במילתו.

ומעתה יתבאר היטב הפסוקים בפרשתינו, דבמקום בו נרמז ענין המילה שהוא "ביום השמיני והלאה ירצה", בו נרמז ג"כ פרשת עקידת יצחק, אשר יסודה וכוחה היה מכח המילה, שעל ידה נכנס בו כח זה של קדושה ומסירות הגוף לשמו יתברך, וזהוכל תוכן ענין מצות המילה אצל עם ישראל מה שאין כן אצל בני נח, שאצל ישראל מצות המילה הנה מהות פנימית שבכוחה להביא את האדם לדרגה של עקידת כל גופו ג"כ למען שמו יתברך.

א"כ יוצא, שהיכולת של האדם למסור את נפשו על קידוש השם, מתחילה מברית המילה; בברית המילה הוא מקבל את הכוח להישחט על קידוש השם!

ועל זה דורש דוד המלך ע"ה בתהילים {תהילים מד, כג} **כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם** – זו המילה **נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה** – שעל ידי המצוה הזו קיבלנו את הכוח להישחט על גבי המזבח!

---

[16] **ברוך שאמר**: מסכת סנהדרין פט, ב –על הפס' {בראשית כב-א} ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם; **ר' לוי אמר: אחר דבריו של ישמעאל ליצחק, אמר לו ישמעאל ליצחק: אני גדול ממך במצות שאתה מלת בן שמנת ימים ואני בן שלש עשרה שנה, אמר לו** יצחק: **ובאבר אחד אתה מגרה בי אם אומר לי הקב"ה זבח עצמך לפני אני זובח, מיד והאלהים נסה את אברהם.**

מסיים ה**בד קודש** ואומר – וכן מתבאר שייכות ענין חילול השם לפרשה זו, שהרי כל עיקר ענין מצות המילה והעקידה הם קידוש ה' באופן מוחלט, בהקרבת כל גופו ואיבריו, וכאן במקום זה נצטוינו גם להיפוך, שלא נחלל שמו יתברך.

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה כז, אות ט} – **שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז, שׁוֹר בִּזְכוּת אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יח, ז): וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם, כֶּשֶׂב בִּזְכוּת יִצְחָק, דִּכְתִיב (בראשית כב, יג): וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל, עֵז בִּזְכוּת יַעֲקֹב, דִּכְתִיב (בראשית כז, ט): לֶךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים טֹבִים** ...

אומרת התורה בפרשת ואתחנן: {דברים ו, ה} **וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ**.

כותב **בעל הטורים** – **ואהבת**. אותיות האבות: **בכל לבבך**. כאברהם שנאמר בו ומצאת את לבבו. **ובכל נפשך**. כיצחק שמסר נפשו להקב"ה. **ובכל מאדך.** כיעקב דכתיב ביה "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך".

אם נשים לב, לאחר שנאמר: {כב, כז} **שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד** וגו', אומרת התורה: {שם לב} **וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**;

נשאלת השאלה – למה לחז"ל היה חשוב כ"כ לומר, שֶׁ – "**שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז**" הם בזכות ג' האבות?

ע"פ מה שאמרנו, התשובה פשוטה מאד. כי מי שלימד אותנו למסור את הנפש על קידוש השם, היו האבות הקדושים!

בא ר' חיים מוואלוז'ין בביאורו על פרקי אבות ואומר דבר נפלא;

אומרת המשנה {מסכת אבות פ"ה מ"ג} – **עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם**.

אם נשים לב, משנה קודם לכן אברהם לא מקבל את התואר 'אבינו' – "**עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם**" – א"כ לאן נעלם התואר 'אבינו' משמו?

כותב **ר' חיים מוולוז'ין** {רוח חיים באבות} – **עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו**. כאן אמר 'אברהם אבינו' ולעיל אמר מנח ועד אברהם ולא אמר 'אבינו'[17]. ירצה בזה על פי מה שכתוב {משלי כ, ז} "מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו".

---

[17] מ"ש כאן אבינו ולעיל אמר אברהם סתם. הענין כי מעשה האבות הקילו לבנים, כי בהעשר ניסיונות של אברהם אבינו נכללים כל המיני נסיונות שיכול להיות בעולם, כי נתנסה בגופו וממונו ובאשתו ובניו, כדי שיקל לנו עכשיו לעמוד בכל ניסיון שיהיה כי כבר היא ירושה לנו מאבותינו, לכן אמר 'אבינו'.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כי כמה מדות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כטבע מוטבע, ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש שרבים מעמי ארץ מהיהודים מוסרים את עצמם על קידוש השם, והוא מוטבע בנו מאבינו אברהם שמסר נפשו לאור כשדים על אמונתו. וכן כל העשרה נסיונות היו להישיר הדרך לפנינו. וכן ההתעוררות לאדם פתאום לילך לארץ הקודש הוא מנסיון לך לך. וקבלת כל דעבדין משמיא לטב - מנסיון הרעב, שלא הרהר אחר מדות השי"ת. וזה שאמר הכתוב {משלי כד, טז} "כי שבע יפול צדיק וקם ורשע יפול באחת", פי' כי הצדיק אף אם יפול לא יחשוב מאומה כי נופל הוא, כי אם הוא קם ועומד על עמדו. ובאחת יפול הרשע, כי למפלה יחשב ולא יחשוב זאת לתקומה להיטיבו באחריתו.

א"כ כל הניסיונות שעבר אברהם אבינו, היו הכנה לבניו במשך כל הדורות.

באה הגמרא במסכת גיטין ומביאה מעשה על הפס' בתהלים {תהילים מד, כג} **כִּי עָלֶיךָ הָרַגְנוּ כָל הַיּוֹם** וגו';

<u>מספרת הגמרא {מסכת גיטין נז, ב}</u> -**{תהילים מד-כג} כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה. ורב יהודה אמר: זו אשה ושבעה בניה** אשר פס' זה מתייחס למה שאירע עמהם; **אתיוהו קמא לקמיה דקיסר** הביאו את הבן הראשון לפני הקיסר. **אמרו ליה** אמרו לו אנשי הקיסר: **פלח** [עבוד] **לעבודת כוכבים** ! **אמר להו** [להם] הבן: **כתוב בתורה {שמות כ-ב} אנכי ה' אלהיך. אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו **ואתיוהו לאידך לקמיה דקיסר** והביאו את הבן השני לפני הקיסר. **אמרו ליה**: **פלח לעבודת כוכבים! אמר להו** הבן: **כתוב בתורה {שמות כ-ג} לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו **אתיוהו לאידך** הביאו את הבן השלישי. **אמרו ליה** אמרו לו: **פלח לעבודת כוכבים! אמר להו: כתוב בתורה {שמות כב-יט} זובח לאלהים יחרם** [יהרג]. **אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו. **אתיוהו לאידך** הביאו את הבן הרביעי. **אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו: כתוב בתורה {שמות לד-יד} לא תשתחוה לאל אחר. אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו. **אתיוהו לאידך** הביאו את הבן החמישי. **אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו: כתוב בתורה {דברים ו-ד} שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו. **אתיוהו לאידך** הביאו את הבן הששי. **אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו: כתוב בתורה {דברים ד-לט} וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. אפקוהו וקטלוהו** הוציאוהו והרגוהו. **אתיוהו לאידך** הביאו את הבן השביעי. **אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים ! אמר להו: כתוב בתורה {דברים כו-יז} את ה' האמרת וגו' וה' האמירך היום. כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין** מחליפים **אותו באל אחר ואף הוא נשבע לנו שאין** הוא **מעביר** מחליף **אותנו באומה אחרת. א"ל** ה**קיסר: אישדי לך גושפנקא** אשליך לך את טבעת החותם שלי, **וגחין ושקליה** והתכופף וקחנה, **כי היכי דלימרו** בכדי שהאנשים הרואים יאמרו: **קביל עליה הֵרְמָנָא דמלכא** הוא קיבל עליו את שלטון המלך בכך שקיים את בקשתו. הבן סירב לבקשת הקיסר, **וא"ל** הבן לקיסר: **חבל עלך קיסר! חבל עלך קיסר!** אם **על כבוד עצמך כך** יש לחוש, **על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה** שיש לחוש! **אפקוהו למיקטליה** הוציאוהו להורגו, **אמרה להו אימיה** אמרה אמו לאנשי הקיסר: **יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא** תנו לי ואנשקהו מעט. כשהביאוהו אליה **אמרה לו** בפנותה בעצם לכל בניה: **בניי, לכו ואמרו לאברהם אביכם: אתה עקדת מזבח אחד** כלומר, עקדת רק בן אחד לקרבן לה' על גבי המזבח, **ואני עקדתי שבעה מזבחות** כלומר, הקרבתי שבעה בנים לקרבן לה'! **אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה. יצתה בת קול ואמרה: {תהילים קיג-ט} אם הבנים שמחה.**

שאל ה**רב שך**, מה רצתה חנה לומר בזה, שאמרה "**לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות**" – וכי עשתה תחרות ח"ו עם אברהם אבינו?!

ודאי שלא! אלא אמרה חנה, זה שאתה [אברהם] עקדת ילד אחד, נתן לי את הכח להתמודד עם עקידתם של שבעה מבני!

בא המדרש, ומביא תוספת שלא מובאת בגמרא;

<u>אומר המדרש {איכה רבה, פרשה א, אות נ}</u> – **אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּחַיֵּי רֹאשְׁךָ קֵיסָר תִּנָּה אֶת בְּנֵי וַאֲחַבְּקֵהוּ וַאֲנַשְּׁקֵהוּ. נְתָנוּהוּ לָהּ וְהוֹצִיאָה לוֹ דַּדֶּיהָ וֶהֱנִיקַתּוּ חָלָב, אָמְרָה לוֹ בְּחַיֵּי רֹאשְׁךָ קֵיסָר הָרְגֵנִי תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הָרְגֵהוּ, אָמַר לָהּ קֵיסָר אֵינִי שׁוֹמֵעַ לְיִךְ מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָתְכֶם (ויקרא כב, כח): וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד, אָמְרָה לוֹ שׁוֹטֶה שֶׁבָּעוֹלָם כְּבָר קִיְּמְתָּ כָּל הַמִּצְווֹת וְלֹא נִשְׁאַר לְךָ אֶלָּא זוֹ בִּלְבָד, מִיָּד צִוָּה עָלָיו לְהָרְגוֹ. נָפְלָה אִמּוֹ עָלָיו וְהָיְתָה מְחַבֶּקְתּוּ וּמְנַשֶּׁקְתּוּ וְאָמְרָה לוֹ בְּנִי, לֵךְ אֱצֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וֶאֱמֹר לוֹ כָּךְ אָמְרָה אִמִּי אַל תָּזוּחַ דַּעְתְּךָ עָלֶיךָ וְתֹאמַר בָּנִיתִי מִזְבֵּחַ וְהֶעֱלֵיתִי אֶת יִצְחָק בְּנִי, הֲרֵי אִמֵּנוּ בָּנְתָה שִׁבְעָה מִזְבְּחוֹת וְהֶעֱלְתָה שִׁבְעָה בָנִים בְּיוֹם אֶחָד, אַתָּה נִסָּיוֹן וַאֲנִי מַעֲשֶׂה**...

<u>שאל ה**רב גלינסקי**</u> – בשביל מה היא מניקה אותו, הוא גם ככה הולך למות עוד מעט?!

אלא, אמרה האמא – אם הוא הולך כקרבן לה', שישקול עוד 200 גרם – זאת אמא יהודיה! ומאיפה הכוח הזה??? מאברהם אבינו!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אברהם אבינו זרק את עצמו לאש באור כשדים, על מנת להישרף על קידוש השם. יצחק אבינו עלה על המזבח כדי להיעקד. אבל לעומת זאת, ליעקב אבינו לא היה אף ניסיון במוות[18]. אבל הוא נתנסה בכל הניסיונות שאדם יכול לעבור במהלך חייו! – סכסוך בין אחים, הניסיונות בבית לבן וחינוך הילדים שם, היעלמות יוסף, פטירת אשתו האהובה, בתו נאנסה וכו'; אברהם – חסד, יצחק – עבודה, יעקב – תורה. למות על קידוש השם יש בעבודה, אבל אין בתורה. בתורה יש {במדבר יט, יד} **אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל** – אלו בני אדם הממיתים עצמם באהלה של תורה! מוסרים נפש על לימוד התורה!!! – זהו יעקב אבינו!

<u>אומרים חז"ל {מדרש שוחר טוב בתהילים, מזמור סח}</u> – **סיני מהיכן בא** ? **אמר ר' יוסי: נתלש מהר המוריה, כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו. אמר הקב"ה הואיל ויצחק אביהם נעקד עליו – נאה לבניו לקבל עליו תורה.**

<u>נשאלת השאלה</u> – אם הקב"ה חושב שהתורה צריכה להינתן על הר המוריה, למה הוא לא הניח את הר המוריה על משטח ריק ונתן עליו את התורה – בשביל מה לצרף את שני ההרים יחד?!

לדעתי התשובה פשוטה. יש מסירות נפש של 'לחיות על קידוש השם', ויש מסירות של 'למות על קידוש השם'; הר המוריה היה יסוד של 'למות על קידוש השם', ואילו הר סיני היה יסוד של 'לחיות על קידוש השם', ולכן צירפן הקב"ה יחדיו, לומר לנו: "ישנם בני אדם החיים על קידוש השם ומקדשים שמי בחיי חיותם, וישנם אנשים המקדשים את שמי במותם".

<u>אומר הספר **אהל משה**</u> – "לבני קרח מזמור שי יסודתו בהררי קודש" {תהילים פז, א}. יש מפרשים האי קרא דיסוד קדושת עם ישראל הוא בשני הרי קודש – הר המוריה והר סיני. מאחד למדנו מסירת נפש על קידוש ה' (עקידת יצחק), ומאידך למדנו לחיות בקידוש השם, כמו שנצטוינו "והייתם קדושים כי קדוש אני ה' אלוקיכם".

לפני שניגש לסיכום הדברים, נביא שתי גמרות:

<u>אומרת הגמרא {מסכת ברכות כ, א}</u> – **אמר ליה רב פפא לאביי**: **מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא** במה שונים דורות ראשונים שהתרחשו להם נסים ? **ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא** ומה שונים הדורות שלנו שאין מתרחשים לנו נסים ? **אי משום תנויי** אם משום מעלתם בלימוד התורה, הרי **בשני דרב יהודה** בשנותיו של רב יהודה **כולי תנויי בנזיקין הוה** כל לימודם היה בנזיקין [בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא]; כלומר, ולא היו גדולים בכל גמרא של שאר הסדרים כי אם בנזיקין. **ואנן קא מתנינן שיתא סדרי** ואנחנו הרי לומדים כל ששת הסדרים. **ועוד, כי הוה מטי רב יהודה** כשהיה מגיע רב יהודה ללמוד סוגיא **בעוקצין** שבסדר טהרות, כגון המשנה: **האשה שכובשת ירק בקדרה** [טהרות ב, א], **ואמרי לה** ויש אומרים שהיה כשהגיע למשנה: **זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים** [עוקצין ב, א], **אמר** היה רב יהודה אומר: **הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא** הקושיות של רב ושמואל אני רואה כאן, כלומר, טעם המשניות האלה קשה עלי ככל הקושיות שרבותי רב ושמואל היו מתקשים בהן בכלה התלמוד. **ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא** והרי אנחנו שונין גם בהלכות עוקצין כמו בכל התלמוד שלשה עשר פנים שונים של משניות ובריייתות, הרי אנחנו עולים על הדורות הראשונים בלימוד התורה, **ואף** על פי כן **אילו רב יהודה כי הוה שליף חד מסאניה** כשהיה חולץ נעל אחד משום עינוי להשתתף בצער הציבור על עצירת הגשמים **אתי מטרא** בא הגשם מיד; **ואנן קא מצערינן נפשין ומצוח קא צוחינן ולית דמשגח בן** ואנחנו מצערים עצמנו וזועקים בתפילה ואין משגיח בנו, שאין אנו נענים. ונשאלת השאלה במה אנו שונים מדורות ראשונים? **אמר ליה** אביי לרב פפא: **קמאי הוו קא מסרי נפשייהו אקדושת השם** הראשונים היו מוסרים את נפשם על קדושת השם, ואילו **אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם** ולכן אין אנחנו זוכים לנסים. **כי הא** כמו העובדה: **דרב אדא בר אהבה חזייה להההיא כותית דהות לבישא כרבלתא בשוקא** שראה כותית שהיתה לובשת בשוק בגד חשוב כעין מה שהיו לובשים שרי המלך. **סבר** הוא **דבת ישראל היא. קם קרעיה מינה** קרע את הבגד מעליה. **אגלאי מילתא דכותית היא** נתגלה הדבר שהיא כותית. **שַׁיְימוהַ** הטילו עליו קנס ששמו אותו **בארבע מאה זוזי. א"ל** רב אדא בר אהבא: **מה שמך**? **אמרה ליה**: **מתון אמר לה מתון מתון ארבע מאה זוזי שויא** מתון מתון [מאתים ועוד מאתים], השם הזה גרם לי להפסיד ארבע מאות זוזים.

<u>נשאלת השאלה</u> – לכאורה לא ברור. למה הענין הזה של עצירת גשמים נכנס כאן במסכת ברכות, ולא במסכת תענית?

<u>מסביר רש"י</u> – **בנזיקין הוה**. לא היו גדולים בכל גמרא של ד' סדרים אלא בתלתא בבי שלנו והאי מילתא נקט הכא משום דמיירי שמוסרין נפשם על קדושת השם ועד השתא איירי נמי במי שמבזה עצמו על קדושת השם לפשוט כלאים בשוק.

אסביר את דבריו;

עמוד א' קודם, <u>אומרת הגמרא {שם כט, ב}</u> – **אמר רב יהודה אמר רב: המוצא כלאים בבגדו פושטן אפילו בשוק, מ"ט {משלי כא-ל} אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'.**

נתאר לנו כעת ראש ישיבה של אלף תלמידים, הולך ברח' ר' עקיבא בבני ברק, וממולו מגיע חיָט – "שלום עליכם

[18] **ברוך שאמר**: נכון. אמנם אליפז רצה להורגו, וכך גם עשו. אבל אף א' לא איים עליו ישירות במוות.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

רבינו!!! משמים אני פוגש אותך! תדע לך שהמכנסיים שלך עם שעטנז!"

<u>נשאלת השאלה</u> – מה עושה בנאדם כזה באותו רגע?

אומרת לנו כאן הגמרא: "**פושטן אפילו בשוק**"!

אומר לנו רש"י, בשביל למסור את הנפש על קידוש ה' לא צריך למות – אפשר לחיות! – פשוט תוריד את המכנסיים, ובכך תקדש שם שמים! הר המוריה זה הר של מוות. אבל הר סיני, זה הר של חיים שנתקדש בו שם שמים!

<u>אם אלה הדברים, בואו נחזור לפרשת שמיני</u>:

בפרשת שמיני, מספרת לנו התורה על פטירתם של שני בניו של אהרן הכהן – נדב ואביהוא.

בדר"כ אנחנו לא מתאבלים על נפטרים מעבר לי"ב חודש; ג' ימים לבכי, שבעה, שלשים ושנה. לאחר שנה מסתיימת לה תקופת האבלות, ואין יותר על מה להתאבל. אם נאמר בלשון המעטה, יש מקומות שחוגגים את היארצייט; יש מקומות שעושים סעודה של ממש, יש מקומות שמביאים מיני מזונות ופירות וכד'. יש בית כנסת שאני מוסר שיעור בכל יום חמישי – אין שבוע שאין שם 'הילולה'.

במקהלות החסידים נוהגים, שבתאריך שנפטר בו יהודי גדול לא אומרים תחנון באותו היום – ואפילו מקפידים שלא לומר תחנון ג' ימים קודם, כי בטח הוא לא חש בטוב כמה ימים לפני פטירתו ☺

היום היחיד שהוא באמת יום הילולה ולא אומרים בו תחנון, הוא יום ל"ג בעומר[19].

אנחנו 'חוגגים' כל פטירה של בנאדם בתום השנה, כי אנחנו מאמינים באמונה שלמה שכל יהודי בחלוף י"א חודשים סיים את העונש שלו והגיע לתיקונו ובשנה הבאה הוא יעלה לדרגה רוחנית גבוהה יותר, ולכן אנחנו שמחים איתו ביחד; מגיע יום היארצייט – יום דין מחודש, וממילא נשמתו מתעלה למדרגות גבוהות יותר, אז כביכול, אנחנו שמחים איתו ביחד.

בשונה מזה, על שני מקרים עד היום אנחנו ממשיכים להתאבל, למרות שחלפו מאות בשנים. האחד הוא פטירתם של נדב ואביהוא – שני בני אהרן[20]. והשני הם תלמידי ר' עקיבא – מעל אלפיים שנה, ועדיין אנחנו נוהגים אבלות על פטירתם: לא נושאים נשים, לא מגלחים את הזקן ואת שיער הראש, לא שומעים כלי שיר וכו'.

<u>נשאלת השאלה</u> – מה קרה שעד היום אנחנו נוהגים אבלות על פטירתם, בשונה משאר צדיקים וחסידים שנפטרו מן העולם?

עלינו לדעת, שגם ביום הכיפורים וגם בימים האלה שבין פסח לעצרת, האבלות היא לא על הפטירה עצמה, אלא על האובדן שלנו כתוצאה מפטירתם – אנחנו מתאבלים על עצמנו ולא עליהם!

מה פירוש הדבר ?

הפער בין משה רבינו ליהושע בן נון, זה כמו הפער שבין השמש לירח; כך אומרים לנו חז"ל {מסכת ב"ב, עה, א} – **פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה**; אילו היו נדב ואביהוא עומדים בתווך שבין משה ליהושע, הירידה הרוחנית של עם ישראל היתה הרבה יותר נמוכה, וממילא היינו היום מרוממים יותר ברוחניות, כמו בדורו של ה**חיד"א** ובדורו של ה**בן איש חי** וכד'.

עשרים וארבע אלף תנאים נוספים, יכלו להיות לעם ישראל. דוגמת ר' מאיר, ר' יוסי, ר' שמעון בר יוחאי, ר' אלעזר ב"ר שמעון – חמשה תנאים שהעמיד ר' עקיבא, לאחר פטירתם של עשרים וארבע אלף מתלמידיו. האם יש לנו מושג איזו תורה הם העמידו?! אם היה לנו אותם, היינו היום בפסגות רוחניות אחרות לגמרי! – ועל זה אנחנו מתאבלים – על האובדן הרוחני שיכל להיות לנו! – "צר לנו ריבונו של עולם, על האובדן הרוחני שאיבדנו, שעל ידו יכולנו להיות קרובים יותר אליך!"

בא ה**רשב"ם** בפרשת שמיני ואומר רעיון אדיר;

<u>אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה יב, אות ב}</u> – לאחר פטירת נדב ואביהוא **אָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, אָחִי, בְּסִינַי נֶאֱמַר לִי שֶׁאֲנִי עָתִיד לְקַדֵּשׁ אֶת הַבַּיִת הַזֶּה, וּבְאָדָם גָּדוֹל אֲנִי מְקַדֵּשׁוֹ, וְהָיִיתִי סָבוּר שֶׁמָּא אוֹ בִּי אוֹ בְךָ הַבַּיִת הַזֶּה מִתְקַדֵּשׁ, וְעַכְשָׁיו שְׁנֵי בָנֶיךָ גְּדוֹלִים מִמֶּנִּי וּמִמְּךָ** .

<u>נשאלת השאלה</u> – אילו אהרן היה נפטר באותו הזמן, האם היו למישהו תלונות?

סביר להניח שלא –"זה רצון ה'!"

ישנו הר המוריה וישנו הר סיני. הר המוריה זה לאלו שמתים על קידוש השם. ויש הר סיני לאלו שחיים על קידוש השם; אתה רוצה למסור את הנפש על קידוש השם ולהישאר חי?! – ישנה אפשרות אחת – אם תחזור בחזרה להקריב קרבנות ולא תוציא דמעה – בדיוק כמו אהרן שנאמר בו {ויקרא י', ג} **וַיִּדֹּם אַהֲרֹן** – ועוד, {שם כא, יב} **וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא** – גם לא

---

[19] **ברוך שאמר**: יומא דהילולה נוסף, הוא יום פטירת אהרן בר"ח אב, והיות שזה גם ר"ח אז ממילא לא אומרים בו תחנון.

[20] **ברוך שאמר**: כותב הזוהר הקדוש בפרשת אחרי-מות, שכל המוריד דמעות ביום הכיפורים על מות נדב ואביהוא [בשעת קריאת התורה], מוחלים לו על כל עוונותיו, מובטח לו שיזכה לילדים ולא ימותו בחייו ומובטח לו שיאריך ימים.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לילדים שלך: לא לנדב ולא לאביהוא! אתה תישאר במקדש ותמשיך להקריב קרבנות כאילו לא קרה כלום! – ובזה יתקדש הבית על ידך, בדיוק כמו שהתקדש ע"י בניך!

<u>אומר ה**רשב"ם**</u> – **וימותו לפני ה'**. ומיד כששמע אהרן היה רוצה להניח העבודה ולהתאבל על בניו, ויאמר משה אל אהרן אל תתאבל ואל תבכה ואל תחדל מן העבודה, כי הדבר הזה אשר אני אומר לך הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש, בכהנים גדולים הקרובים אלי לשרתני אני רוצה להתקדש, ולא שיתחלל שמי ועבודתי. שכן אמר לי הקב"ה [ויקרא כא, י-יב] והכהן הגדול מאחיו וגו' את ראשו לא יפרע ואת בגדיו לא יפרם וגו' ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו, הא אם לא יצא קידש – ואין מוקדם ומאוחר בתורה – ולכך אל תניח העבודה, שאתה כהן גדול, ולא תצא ולא תחלל אלא יתקדש הקב"ה ועבודתו על ידך.

פירוש הדבר, אומר לנו ה**רשב"ם**, אמר משה לאהרן: "בניך קידשו את ה' במותם. אבל אתה יכול לקדש אותו בחיים! – ואיך?! אם לא תוריד דמעה ולא תצא מבית המקדש, ולא תקרע את בגדיך – תמשיך בעבודת הכהן הגדול כרגיל כאילו לא קרה כלום ותקבל את הדין עליך – אז יתקדש שם שמים על ידך בעודך בחיים! – הם היו בבחינת 'הר המוריה', ואתה תהיה בבחינת הר סיני!"

בס"ד חזרו השבוע עשרות אלפי אברכים להיכלי התורה! – כותב ה**מאור ושמש**, שזהו הזמן שבו אפשר לבקש בקשות היות והשמים פתוחים כתוצאה מריבוי לימוד התורה! הר סיני זה לא למות, אלא לחיות על קידוש השם! – וכמו שאומרת הגמרא, איך מקדשים שם שמים?

<u>אומרת הגמרא {מסכת יומא פו, א}</u> – אדם הולך ברחוב, והאנשים מתבוננים במעשיו הטובים ואומרים: "**אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה. פלוני שלמדו תורה, ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו**". ו**עליו הכתוב אומר {ישעיה מט-ג} ויאמר** [ה'] **לי עבדי אתה ישראל אשר בך** – על ידך **אתפאר** – ובזה מתקדש שם שמים!

יזכנו הקב"ה שנזכה לקדש שם שמים בחיינו, ובזכות זה נזכה בקרוב ממש לביאת גואל צדק ולבנין בית המקדש השלישי ב"ב אמן ואמן!!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net